

DE CHRISTELIJKE
FAMILIEKRING.
 UITGEGEVEN DOOR DE
NEDERLANDSCHE ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK I.

DE BEELDTENIS VAN EEN ZELFZUCHTIGE.

Daar was toch zeker eens een klopper aan geweest, want er waren ontegenzeggelijk drie gaten, of kenmerken waar de gaten geweest waren, wel is waar toegestopt en over heen geschilderd, maar die toch nog altijd zeiden: „hier waren drie spijkers,” (en de slotsom hiervan was onvermijdelijk) „die eens een klopper vasthielden.”

Maar waar bleef de klopper, wat was daarvan geworden? Waar was hij gebleven? Misschien was hij met een wettig doel afgenomen, misschien was hij wel gestolen, misschien was hij door straatschenders er af gehaald; men kon bij geene mogelijkheid grondige bewijzen bijbrengen voor het verdwijnen van den klopper. Wat was er van geworden? Hij lag misschien in een donkeren hoek, onder oud ijzerwerk, of als hij van koper geweest was, dan was hij misschien met puimsteen en vitriool opgepoest geworden, en prijkte nu op eene gelukkiger deur. Gelukkiger? die vraag zal zoo aanstands beantwoord worden.

Het huis werd door eenen heer bewoond, aie, zoo als hij dacht,
 DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

boven het genoeg om een klopper te bezitten, verheven was. Door eenen enkelen gebiedenden slag met zijn wandelstok, welke slag duidelijk sprak „hier ben ik,” kon hij zijne haastige voetstappen in huis zetten, wanneer hij bij toeval zijnen sleutel vergeten had, en dus zichzelf niet kon binnenlaten. Maar dan zijne vrienden?

Hij had er maar zeer weinig, en deze woonden ver van hem af. Diegenen, welke van lateren oorsprong waren, en meer in de buurt woonden, telde hij niet genoeg, om het te bejammen, dat zij dikwijls te vergeefs aanklopten en teleurgesteld heengingen. Wanneer hij meer dan ooit voor eenige stoorning bevreemd was, dan zat hij met een zelfzuchtigen glimlach over zijn nieuwspapier heengebogen, zeer verheugd dat Carolien ver weg en achter in het huis bezig was; dan deed hij niet open, wanneer een ongelukkige bezoeker met knokkels, vuist of stok te vergeefs tegen de vesting aanklopte. Een zeker ongeduld in het laatste aankloppen aangeduid, deed hem zijne courant neerleggen, zachtjes naar het venster treden, en door de reten van het blind heengluren, (want dit was altijd gesloten), dan wist hij dat de vijand verjaagd was, en trachtte hij aan den vorm van den rug te ontdekken wie er geweest was.

Maar dan de brievenbesteller? Brievenbesteller! wat had hij met den brievenbesteller te maken? Hij had hem waarlijk niet noodig! Het

zien van een brief alleen bragt hem uit zijn humeur. Hij vond een smeekschrijft, eene klacht van een pachter, een brief dien hij niet noodig had, alles even onaangenaam. Hij had nooit opgehouden met het gouvernement te hekelen over het invoeren van de stuiverspost; iedere ramp, die het land geleden had, of waarmede het bedreigd werd, iedere huiselijke moeilijkheid, waarover in zijn bijzijn geklaagd werd, werd aan de stuiverspost toegeschreven. Het gezigt alleen van den ouden brievenbesteller, op zijn groen karretje, gaf hem, als hij zijn venster voorbijreed, reeds eene onaangename gewaarwording; een geregeld klop, klop aan zijne deur, door een rammelenden ijzeren of klinkenden koperen klopper veroorzaakt, zou hem waanzinnig gemaakt hebben. Carlien, eigenlijk gezegd Caroline, zijne eenige waschvrouw, brouwer, bakker, keukenmeid, schoenpoetser, tuinman, loopjongen en huishoudster, vervulde al deze verschillende postjes, zonder te kunnen lezen of schrijven. Zijne stellige overtuiging was, dat, indien zij deze verderfelijke bekwaamheden bezeten had, zij onbekwaam of ongeneigd, hetgeen bij hem op hetzelfde neêrkwam, zou zijn, om iets goed te kunnen doen. Als hij in haren stand iemand ontmoette die kon lezen, zoo zag hij dien persoon vol argwaan aan; en indien het schrijven nog bij het lezen gevoegd was, zoo werd de argwaan in zekerheid veranderd, en hij gaf dien persoon geheel op.

En nu zal de lezer kunnen begrijpen, waarom de heer Gammidge gelukkig kon zijn in een huis zonder klopper, ten minste als hij gelukkig was. Of hij gelukkig was? ja dit is nu juist de vraag.

Maar was er dan geene schel? Ja en nog daarbij een ijzerdraad en een handvat; maar het een of ander ongeluk, of, even als met den klopper, het een of ander bepaald oogmerk had de goede verstandhouding verstoord, die tusschen deze drie zaken bestaan moet, om behoorlijk te kunnen werken. Om dit te verklaren moet ik zeggen, dat het ijzerdraad doorgesneden was, en half bij de schel, half bij het handvat hing te bengelen, en zoo was dit laatste onbruikbaar geworden en de bel bleef in rust. Maar de heer Gammidge was even ver boven schellen als boven kloppers verheven. De eenige persoon in de stad, wien hij niet onmiddellijk den rug toekeerde, was de dokter. Eene heimelijke vrees voor den dood, een zenuwachtige angst voor ziekte, en, inderdaad eene hevige ongerustheid bij de minste ongeregelde in zijn gestel, boog zijn hart en hoofd voor die gezende kracht, en nimmer zou hij den dokter in het minste willen beleedigen. En toch had hij nog nimmer eene wezenlijke ziekte gehad, of den gunstigen invloed zijner bekwaamheid ondervonden; maar hij had een bijgeloovig denkbeeld, dat, indien hij met den geneesheer op een goeden voet was, dit reeds voldoende zijn zou, om iedere ramp van hem te weeren.

Hij zou anders toch wel eene verontschuldiging hebben kunnen vinden ten opzichte van die voorkeur, als het genoegen om hem te zien de grondslag daarvan geweest was; want dokter Hendrie was de algemeene vriend der stadgenooten. Altijd ernstig in zijn beroep, waarin hij tevens eene zeer groote bekwaamheid bezat, maakte zijn levendige, hartelijke aard hem evenzoo aangenaam als hij nuttig was, en als de algemeene gunst hem het hoofd op hol had kunnen brengen, zou dit zekerlijk het geval zijn geweest; maar hij was evenzeer boven volksgunst verheven, als de heer Gammidge boven kloppers en schellen.

Het is natuurlijk, dat Gammidge met zijn tegenzin voor de nadering van ziekte en dood, ook zeer voorzigtig leefde. Hij was edelmoedig en toegevend genoeg voor zichzelf, om te zorgen dat hij zijne levenskrachten bij elkander hield, en toch matig in zijne genietingen, zoodat hij een juist evenwigt wist te bewaren tusschen de twee zeer gewone mislagen, „eten om te leven,” en „leven om te eten,” beide zeer groote dwalingen in zijne oogen. Inderdaad wat de oogen van den heer Gammidge betreft, moet ik zeggen, dat zij met de koelheid van een strengen regter de wegen van anderen gadesloegen, maar tevens met al de warmte van vrijzinnige toegevendheid op zijnen eigenen weg gevestigd waren, en nooit inderdaad werd de eene mensch zoozeer toegejuicht door den anderen, om zijne wijsheid, bescheidenheid en andere minder groote hoedanigheden, als Jan Gammidge door Jan Gammidge. Zijne oplettendheid op zijn leefregel, zijne gewoonte om vroeg op te staan en beweging te nemen in de open lucht en andere maatregelen, die hij als hoofddeugden beschouwde, verheven hem in zijne eigene schatting, alsof hij inderdaad een zeer voorbeeldig werk verrichtte, en aan de wereld eene zeer groote dienst bewees, door het bestaan van Jan Gammidge voor haar in het aanzijn te behouden!

Het was klaarblijkelijk dat hij ten minste er aldus over dacht; want als hij over den dood van iemand hoorde spreken, zeide hij gewoonlijk „De wereld kan het wel zonder hem stellen,” of: „het is geen groot verlies,” of nog erger: „eene goede uitkomst!” Er waren maar zeer

weinig, die hij met een hoofschudden vereerde, zeggende: „'t is jammer! hij volgde mijn raad niet, 't is wel jammer.” Hij deed 's morgens eene vrij lange wandeling en 's middags nogmaals, waarvan hij zeer zelden afweek. Zijne morgenwandeling was van eene zachte helling van den voet des heuvels, waartegen zijn huis stond, tot aan den top. Hier, hoe ongunstig het weêr ook mogt zijn, naar het jaargetijde gekleed, voorzien van regenjas en regenscherm, kon men Jan Gammidge iederden morgen, zelfs bij den sterksten regen vinden, en als de dag eenigzins uitlokkend was, zag men hem daar rondkijken als een wel voldane pelgrim, die zeer ingenomen was met zijn eigen regtvaardig werk. Maar het was op een schoonen dag, te midden van vele andere fraaije dagen in het begin van den herfst, waarop wij hem ontmoeten, na deze lange voorrede voor den lezer. Hij had zijne taak reeds bijna volbragt; nog eene achtste mijl verder naar gindschen stam, aan de andere zijde dier hut, waaruit de blaauwachtige rook opsteeg, tusschen de met geel en rood gekleurde boomen, en dan zou hij omkeeren en den heuvel weêr afdalen. De stam werd bereikt en volgens gewoonte om zich heen ziende (niet dat hij juist altijd iets bijzonders zag, daar niets hem meer belang inboezemde dan zijne kousebanden, waarmede hij ook altijd zijne nasporingen eindigde, om te zien, of zij onder dat moeilijke klimmen niet losgegaan waren) was hij gereed om den togt huiswaarts te ondernemen.

Toen hij de hut voorbijging, zag hij dat er iemand uit kwam. Ja waarlijk het was dokter Hendrie! Dokter Hendrie daar! en nog wel te voet, want er was geen rijweg naar de hut. Hij wachtte een weinig tot dat de dokter kwam, want hij was het, die den grooten weg bereikt had, en voegde zich bij hem. „Wel dokter! ik verwachtte u daar niet,” riep hij uit, toen zij elkander ontmoeten. „Ik dacht ook weinig dat ik daar zou moeten zijn, dat verzeker ik u, mijnheer Gammidge,” antwoordde dokter Hendrie.

„Het is een slechte wind, die iemand niet iets goeds aanwaait; ik zal dus daarvoor het genoegen van uw gezelschap genieten tot aan den voet van den heuvel. Ik verlangde toch reeds lang u te spreken dokter, over een weinig pijn die ik in mijn linker schouder gehad heb,” en Gammidge trad in eene zeer langdurige beschrijving van iedere pijn of nadering van pijn, die hij in zijn schouder gevoeld had. Dokter Hendrie deed alsof hij luisterde, ofschoon hij er eigenlijk geen woord van hoorde, en toen Gammidge, die in het eerst door zijne oplettendheid gestreeld was geworden, er op het laatst eenig vermoeden van kreeg, en het hoofd omwendde om hem aan te zien, bemerkte hij dat de dokter in diep nadenken over een ander onderwerp verzonken was. Het ophouden met spreken maakte meer indruk dan de woorden zelve gedaan hadden. Dokter Hendrie beantwoordde den onderzoekenden blik, die daarmede gespaard ging.

„Slechte spijsvertering, mijnheer Gammidge.”

Als de heer Gammidge beschuldigd was geworden van tooverij of opstand, had hij niet meer verontwaardiging kunnen toonen, dan bij deze beschuldiging van slechte spijsvertering.

„Hoe zou het in de wereld mogelijk kunnen zijn, dat ik mij eene slechte spijsvertering op den hals kon halen? Houd ik mij dan niet aan een zeer strengen leefregel, neem ik dan niet de noodige beweging, en denk ik niet aan mijne gezondheid van den morgen tot den avond?”

„Dat is zeer wel mogelijk,” antwoordde de dokter, die weer eenigzins tot zijne vorige mijmering teruggedreven was; „maar bij al de zorg die gij er voor draagt, kan toch de maag niet altijd goed blijven; gij weet, de mensch is een broos vergankelijk wezen, en in zijne beste dagen niets dan ijdelheid, en, hoe sterk het huis ook moge geweest zijn, zullen er op uwe jaren toch barsten en scheuren in moeten komen.”

Scheuren en barsten! zijne jaren! de maag zou niet altijd goed blijven! Hoe erg onaangenaam! De heer Gammidge gevoelde eene huivering door zijne leden; de warmte die hij door de wandeling verkregen had, werd door een gevoel van kilheid gevolgd, hij begon te wenschen dat hij den dokter niet ontmoet had.

Maar nu begon dokter Hendrie tot zichzelf te komen; hij zag de uitwerking die zijne woorden op zijn medgezel hadden; hij was medelijdend van aard, en ofschoon hij de waarheid voor zijnen patient nooit verborgen hield, wachtte hij zich toch altijd om die in haar geheel te zeggen, waar het niet welkom was, opdat hij niet door gebrek aan sympathie, of nooddelooze hardheid, de smart zoo vermeederen, die de waarheid moest veroorzaken.

„Gij ziet, vriend,” zeide hij, „gij daalt even als ik den heuvel reeds af (hij zelf was vrij wat jonger dan zijn medgezel), wij zijn de menschen niet meer die wij geweest zijn; wij kunnen niet verwachten ons te gevoelen gelijk voor vijf en twintig jaar; maar daar is een arme

knaap in dat huis, in den bloei des levens, die sterven moet en geene kunst kan hem redden."

Indien het geheele huis met al zijne bewoners in het graf ware verzonden, zou de heer Gammidge minder bewogen zijn geworden, dan hij geweest was bij het denkbeeld van slechte spijsvertering, of wat nog erger was, bij dat van scheuren en barsten.

"Ik hoopte eerst," zeide de dokter, "dat er nog iets aan te doen zou zijn, hij begon veel sterker te worden, maar gisteren nacht is er weer eene bloedspuwing bij gekomen, en hij zal het nu, vrees ik, niet lang meer maken." Het was nu de beurt van den heer Gammidge om na te denken, en hij deed het ook; doch niet over de mogelijkheid van herstelling des hutbewoners, maar hij dacht ernstig na over zijne leefregels, en poogde hier of daar eenen misslag te ontdekken. "Wat uwe pijn betreft," zeide de dokter, "ik zal eens bij u komen en er met u over praten. Ik heb nu haast, maar ik zal heden avond, als ik kan, den armen man nog eens gaan bezoeken, en daarna zal ik u nog even komen spreken. Ik denk zeker, dat het niets dan eene voorbijgaande zaak is, die door eene kleinigheid is weg te nemen. Gij ziet er goed uit, en schijnt zeer wel te zijn, voor zooverre ik naar uw uiterlijk, gang en kleur kon oordeelen." Dit was een heelende balsem, en zoo verzachtend, dat Gammidge er toe kwam om te zeggen, dat hij hoopte, dat de man nog mogt herstellen. "Hij zal niet beter worden," zeide de dokter, "en hoe gewoon ik ook aan den dood ben, zoo kan ik dien armen man, die zoo vroeg ten grave zal dalen, noch zijne ongelukkige vrouw, die weldra weduwe, en de kinderen die welhaast weezen zullen zijn, uit mijne gedachten zetten."

"Ja, dat komt er van als men zoo vroeg trouwt. Die groote gezinnen zijn een ware last voor het kerspel, indien zij de ouders verliezen," zeide Gammidge.

"Vijf arme kleine schepseltjes," zeide de dokter, die naar de laatste woorden van zijn medgezel niet eens geluisterd had, "en de vrouw is daarenboven niet sterk."

"Dat is het juist, waarover ik klaag; zij zal zeker ook wel spoedig sterven, en dan komen zij alle vijf voor rekening van het kerspel, het is toch waarlijk al te erg."

"Wat zegt gij?" zeide de dokter, zich eensklaps tot hem wendende, "zoudt gij dan meenen, dat een arme man alle huiselijk geluk zou moeten opgeven, omdat hij kan ziek worden en sterven?"

"Ik zou willen dat zij niet trouwden, voordat zij zoo ver waren, om genoeg voor hun gezin na te kunnen laten, in geval van ziekte en dood," antwoordde Gammidge.

"Dan zouden negen en negentig van de honderd armen in het geheel niet trouwen," hernam de dokter.

"Nu, en wat zou dat schaden! ik ben nooit getrouwd geweest, en ik geloof, vergeef mij dokter, ik weet dat gij hierin met mij verschilt, dewijl gij zelf een beminlijk gezin hebt, maar een man die zich buiten de onrust van het leven weet te houden door ongetrouwd te blijven, is zeer te —"

"Is zeer te bewonderen over zijne wijsheid en te benijden om zijn geluk, is het niet zoo?"

"Wel ja, het is er ten minste niet ver af," zeide Gammidge, met een inwendig gevoel van vreugde, dat hij die man was.

"Nu dewijl gij uwe gevoelens niet onteinsd hebt, omtrent degenen die huwen, veroorloof mij, de mijnen te zeggen omtrent degenen, die niet trouwen, ten einde al hunne zorgen aan hunne eigene kostbare personen te kunnen toewijden. Ik beschouw hen als de kortzigtigste aller stervelingen, die aldus zonder vreugde voortleven, en die sterven zonder gemist te worden. Ik zou op dit punt welsprekend kunnen worden, maar ik heb geen tijd, mijn paard wacht ginds bij den hoek."

"Vreugdeloos, dat denkt hij," zeide Gammidge, toen hij hem te paard zag stijgen en wegrijden. "Ik zou wel eens willen weten wat hij onder vreugde verstaat! hij heeft een aardig troepje kinderen, en hij draaft zelf overal heen, om den schoorsteen te laten rooken en den pot te vullen. Niet gemist worden! zeker, hem komt de eer toe, dat hij wel gemist zou worden; maar wat beteekent dat ook? wien kan het schelen, of hij al dan niet gemist zal worden?"

Het was toch vreemd, dat verscheidene malen op dien dag de toornige vraag door den heer Gammidge herhaald werd: wien kan het schelen of hij gemist zal worden? En hoewel hij hierop altijd met een verachtelijken glimlach antwoordde, zoo zeide zijn hart hem toch, dat er iemand was, aan wien de gedachte van den eenzamen dood eens eenzamen mans niet aangenaam was, en dat was Jan Gammidge.

Zijn gesprek met dokter Hendrie had hem een onaangenaam indruk achtergelaten; en als de pijn in den schouder tegen den avond

niet met meer hevigheid ware teruggekomen, zoo zou hij half geneigd geweest zijn den dokter te vergeefs aan de deur te laten kloppen en stil weer laten heengaan; want hij wist wel, dat deze niet tweemaal zou aankloppen. Maar de liefde voor zijne gezondheid en zijn leven overwonnen alles, en hij gelastte aan Carlien, om op te letten en te luisteren, ten einde den dokter dadelijk binnen te laten als zij hem hoorde kloppen.

Carlien was bezig met het mostaardzaad en het bitterkers, dat zij gedroogd had uit te zoeken, en keek haar meester zeer twijfelachtig aan, toen zij dat bevel ontving.

"Gij hoort wat ik zeg?" vroeg Gammidge.

"Ik begrijp niet hoe ik hem zal kunnen hooren, als ik bezig ben met het zaad fijn te stampen," antwoordde Carlien, met eene zekere uitdrukking op haar gelaat, waarvan Gammidge de beteekenis zeer wel begreep, en die zeggen wilde: "laat mij alleen."

"Dan zoudt gij beter doen om dat geweld maken tot op een anderen tijd uit te stellen," zeide hij, terwijl hij spoedig wegliep, om geen antwoord te hooren, dat eene berisping noodzakelijk zou maken.

"Zij wordt," zeide hij, toen hij bij zijn vuur zat, "heel lastig, en hoe meer ik haar toegeef, hoe meer ik het moet doen, ik bemerk dit dagelijks."

De oogen van den heer Gammidge hadden zich hierin niet bedrogen. Carlien was zich reeds lang bewust geweest van hare onmisbaarheid voor haren meester, en als zij uit haar humeur was, zoo als dezen morgen gebeurde, gaf zij zich niet de minste moeite om dit te verbergen, wetende dat hij haar niet missen kon; misschien bestond die zekerheid slechts in het verborgene, en had zij die zelfs nooit in woorden openbaar gemaakt, maar toch, zij bestond.

"Ik zou wel gek zijn, als ik mijn werk van uur tot uur ging verschuiven, alleen om naar de deur te luisteren; waarom wil hij geen klopper hebben, even als alle andere menschen?"

Dit waren de woorden die Gammidge ontloopen was, en het was maar goed dat hij ze ontliep, want zij zouden hem geërgerd hebben. — Waarom had hij geen klopper? Zij wist zeer goed waarom hij er geen had, en het doen van die vraag, zoo als zij haar deed, was niet anders dan om hem den uitdagenden handschoen toe te werpen. In alle andere zaken, behalve omtrent den klopper, was zij het met haren meester eens, of om beter te zeggen: de meester was het met haar eens; want bij al de postjes, die door haar vervuld werden, kon men dat van meesters er nog wel bijvoegen.

Ja, meesters; de onafhankelijke Jan Gammidge, die pochte op zijne vrijheid, en die geene huiselijke zorgen scheen te hebben, die met medelijden op zulke echtgenooten neerzag, die de onvolkomenheden hunner vrouwen te verduren hadden, en op vaders die zorgen of verdriet van hunne kinderen hadden; hij die altijd vergelijkingen maakte tusschen zijn gelukkig lot en het ellendig of ten minste verdrietig lot van anderen, was in zijn eigen kasteel, waar hij zich verbeeldde en ook aan anderen wilde doen gelooven als heer en meester te regeren, niets anders dan de ondergeschikte dienstknecht zijner eigene dienstbode.

Maar hij had dit nog nooit zoo opgemerkt als op dien avond, toen hij haar beval, naar het aankloppen van dokter Hendrie te luisteren.

HET KWAAD.

Welke is de eigenlijke, eerste oorzaak des kwaads? Hoe heeft de Almachtige God het in de wereld kunnen toelaten? Over deze vraag tobben velen, die door hun geweten gefolterd een schuilhoek voor zichzelf in hunnen boezem zouden zoeken. Beschaamd over hunne onreine daden en toch door lust en gewoonte daaraan te veel gebonden, om daar zoo opeens mede te breken, doen zij heel wat wijsheidsstof voor die vraag opgaan, om zich daarin voor de verwijtingen van den regter binnen hen te verschuilen. Wijzer is het te doen als de landman, die koeijen in zijn rijpend graan ontdekt. "Jongens," is zijn woord, "maakt dat gij ze er uitjaagt en staat niet te vragen hoe zij er inkwamen. Haast u, want hoe langer gij praat, hoe meer zij bederven." Evenzoo betaamt het ons te doen tegenover het kwaad, dat ons en het onze verderft.

Spitsvindige betoogen over de zwaartekracht redden geen drenkeling, en leerstellige bespiegelingen en twisten behielden nog geene enkele menschenziel.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK II.

WELKE VREEMDE DINGEN DE DOKTER DEED.

Een vogel laat een stroohalmpje in den stroom vallen, dat hij voor zijn nestje wilde medenemen; het valt in het midden van een draaistroom en wordt aldus rondgedreven; het zakt den stroom niet af, aldus wordt de kern gevormd, en andere strootjes, verwelkte ranken en grashalmpjes drijven er tegen aan, en op deze wijze ontstaat er een eilandje. Nu was dokter Hendrie op dien dag de vogel geweest, en had een stroohalm in den vorm van een steeds terugkeerend denkbeeld in de ziel van Jan Gammidge laten vallen, hetgeen het middelpunt voor eene menigte andere denkbeelden vormde, die er steeds om heen dreven, zoodat, toen hij eindelijk bij de deur zonder klopper aankwam, zich reeds een vrij aanzienlijk eiland in de overwegingen van zijnen patient gevormd had. Het nederveallen strootje was dit denkbeeld: „de eenzame dood van den eenzamen man.” De ranken, die er bij aangedreven waren, waarvan sommigen zichtbaar op de oppervlakte, anderen verborgen en reeds weer half verzonken, waren de volgende: Vooreerst, Carlien is al vrij kort aangebonden; ten tweede, hoe ouder zij wordt, des te driftiger wordt zij ook; ten derde, zou dit zoo voortdurend moeten toenemen? ten vierde, hoe zou het gesteld zijn als hij eens ziek moest worden? waarvan hij echter nog niet het minste voor gevoel had. Maar toch, de menschheid blijft daar nooit van verschoond; daarom als hij eens eene langdurige, kwijnende, ernstige, ja misschien doodelijke ziekte kreeg, hoedanig zou dan zijn toestand zijn? ten vijfde, maar No. 5, 6, 7 enz. waren nog niet genoeg gevormd, om beschreven of in eene lijst opgesomd te kunnen worden; het waren brokstukken van vermoedens, argwaan en misverstand, ontstaan door het een bij het ander te voegen. Dit een en ander bestond dikwijls in een woord, een blik, hetgeen op zich zelf van zeer weinig beteekenis was, maar bij elkander gevoegd zijnde kon er wel iets ernstigers in gevonden worden. Carlien vermoedde geenszins hoe groot

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

dit eilandje reeds geworden was, hoe veel stroohalmpjes reeds door den stroom waren aangedreven, die zich dicht aan het door den dokter neergeworpene hadden vastgenesteld. Maar zij had ter zelfder tijd ook een eilandje, het had zich niet gevormd door iets, dat door een ander was uitgeworpen, maar het was ontstaan uit haar eigen levensbeginsel, eigen belang. Dat was Carolines eiland; rondom haar eigen ik hadden zich alle verwachtingen, neigingen, wenschen en gevoelens in het leven verdrongen. Haar geest was volstrekt niet ontwikkeld, maar zij was slim, en begiftigd met eene ruime mate van gezond verstand. Maar welke goede hoedanigheden zij ook mogt bezitten, of van welke groote gebreken zij vrij mogt zijn, zij was toch even als haar meester, uiterst zelfzuchtig.

Dat ik wezenlijke menschen beschrijf, en een waar verhaal lever, zal de lezer het best kunnen opmerken uit de huiselijke tooneelen, waarin de karakters het meest uitkomen. Want het is gevaarlijk, om den spiegel voor de menschelijke natuur te veel op te heffen, en dien boven 's menschen hoofd te plaatsen, daar zij dan in dat beeld hunne eigene zelfzuchtige trekken niet kunnen zien.

Carlien gaf eenige stooten aan het mostaardzaad, eer zij zich zoo ver aan haars meesters gezag kon onderwerpen om het te laten staan, en nog maar ten halve willende toegeven, zeide zij bij zichzelf: „Het is eigenlijk ook nog niet droog genoeg.” Toen scheidde zij het gestampte zaad in eenen papieren zak, en hing de zeef met het overige weer op hare vorige plaats tegen de zuidzijde van den muur, om er nog eenige uren zonnenschijn aan te gunnen.

„Ik doe mijn best,” zeide Caroline, die ofschoon eenigzins verschrinkt door de aanwezigheid van een getuige, waarvan zij niets wist, toch volstrekt niet ongevoelig was voor de betoovering der vleijerij. — „Dat doet gij, dat doet gij,” zeide de stem, die toebehoorde aan den tuinman van een heerenhuis uit het dorp, een man, die zijne zaken zeer goed verstond, en die zich daarenboven nog wel eens met andere dingen bemoeide, waarmede hij niets te maken had; ook kende hij alle wegen en middelen om zijne manden en zijn eigen oogst zeer goed te verrijken. Hij was nog in den bloei des levens en zou er goed uitgezien hebben, maar een scheve schouder misvormde zijne overigens kloeke gestalte, en eene sluwe uitdrukking in zijne oogen ontsierde zijn niet onknop

gelaat. Hij leunde met den arm op een laag steenen muurtje, dat den tuin van Gammidge afscheidde van eene diergaarde die aan zijnen meester, kapitein Calder, toebehoorde, en hij vergezelde zijne vleijende woorden met een suikerzoet knipoogje.

Nu had Carlien eerst zeer laat leeren begrijpen, dat een gelaat eigenlijk uit iets meer bestaat dan uit oogen, neus en mond; dat wil zeggen, dat er ook nog iets is, hetgeen men uitdrukking noemt. Zij had verscheidene jaren bij den heer Gammidge gewoond, dien zij nooit in het gelaat keek, behalve dan, als zij bepaald duidelijk wilde hooren wat hij zeide; want zij was wat hardhoorend, of wanneer hij haar de huur uitbetaalde. Het zien van geld had altijd een bijzonderen invloed op hare ziel, en dit maakte dat zij hem eens ernstig aankeek als zij haar vierendeeljaars loon opstreek; maar als zij dat gezigt jaar in jaar uit had aangekeken, zou zij toch niets anders ontdekt hebben dan oogen, neus en mond, en er was in de wereld vrij wat meer, dat beter waard was om te bekijken.

Maar dacht of gevoelde de heer Gammidge dan in het geheel niet? want denken en gevoelen zijn de grondslagen der uitdrukking. Om de waarheid te zeggen, dat deed hij wel; maar als hij dacht, dan was het alleen over zichzelf, hetzij regtstreeks of langs omwegen; en als hij iets gevoelde, dan was het alleen voor zichzelf; zoodat zijn gezigt naar het ligchaam alleen aan Jan Gammidge toebehoorde, ook naar den geest, van niemand anders dan van Jan Gammidge sprak.

Maar daar waren wel andere aangezichten in de schepping. Dat is waar; maar wat beteekent eene wereld vol aangezichten voor iemand, die in een huis zonder klopper woont?

Maar zij begon toch wat aan te leeren en haar leermeester gaf haar eene nuttige les, toen hij haar daar over het muurtje met zooveel goedkeuring stond aan te kijken.

„Wie zorgt voor uwe aardappelen?” vroeg de tuinman, wiens naam Dixey was.

„Natuurlijk, doe ik dat,” zeide Carlien, met zelfvoldoening.

„Wel, wel, daar hebt gij onze huishoudster bij den kapitein; ik ben er zeker van, dat zij nog niet eens aardappelen zou kunnen koken, zulk eene dame is dat. En keldert gij ze zelve ook in?”

„Ik bewaar ze in eene warme schuur.”

„Nu, dan wil ik mij laten hangen, als gij er de vorst nooit bij krijgt.”

Het ontbrak het gezigt van Caroline ten minste niet aan uitdrukking, toen zij hem antwoordde: „Zij had nog nooit hinder van de vorst gehad! Zij kende wegen en middelen om ze toe te dekken, die er de vorst wel afhielden.”

„Voorzeker zal de heer Gammidge u ook ruim betalen; wel gij zijt uw eigen gewigt in goud waard!” zeide Dixey.

Carlien werd door dit edele gevoelen bijna geheel overstelpt, en bloosde tot over de ooren, ja, tot in het haar toe, hetwelk in drie dunne, slordige knobbels, of zoogenaamde krullen om haar aangezicht hing. „Daar zijn vrij wat menschen op de wereld, die veel doen en weinig ontvangen,” zeide zij, met een betekenissenvollen blik (want haar gelaat nam nu steeds toe in uitdrukking.)

„Zonder twijfel, zonder twijfel, zonder twijfel, hernam Dixey,” nu het is te hopen dat hij gunstig over u zal denken, als — als hem iets overkomt, zoo als men het noemt.”

„Sterven,” zeide Carlien, bijna verwonderd.

„Welnu ja, dat denk ik ten minste; gij weet dat hij toch eens zal moeten sterven,” zeide Dixey aanmoedigend.

„Hij heeft volstrekt geen lust om te sterven, ten minste nog niet, en hij zal alles doen wat hij kan om dit te voorkomen,” was het antwoord van Carlien. „Hebt gij nooit opgemerkt, met hoeveel lichtzinnigheid slechte menschen over den dood spreken? niet dat de tegenoverstelde toon nu juist een bewijs van de deugd is; want er bestaat een gevoel van schrik, dat dikwijls een gevolg van bijgeloovige vrees is. Maar in het algemeen, daar waar de regte vrees voor den Heer ontbreekt, wordt meestal met de meest mogelijke lichtzinnigheid over den dood gesproken.”

„Wel,” zeide Dixey, „zoolang als hij u goed betaalt, hebt gij hier een goed huis getroffen. Daarenboven gij hebt hier niet veel uitgaven te doen; en ik ben er zeker van, dat gij niet al uw geld aan mooie kleederen besteedt, gelijk de vrouwen bij ons aan huis doen; en in mijn smaak ziet gij er met dit al toch vrij wat beter uit dan zij.”

„Ik heb geen tijd om aan mooie kleederen te denken,” zeide Carlien, de oogen op haar knap zindelijk, maar zeer eenvoudig gewaad slaande, en bij zichzelf wenschende dat zij dien middag maar eene andere muts mogt opgezet hebben. „Ik zie er dan nu ook al heel erg

uit,” zeide zij met een zweem van behaagzucht; maar het dorschen, maakt door al die stof de muts zoo smerig.”

„O! het zijn de kleederen niet altijd die het ons doen,” zeide Dixey met wijsgeerig gelaat; „er zijn menschen, die er altijd goed uitzien, zij mogen aanhebben wat zij willen.”

Daar was geen twijfel aan of dit compliment was geheel en al voor Caroline bestemd, en zij nam het ook aldus op.

Dixey zag dat zij dit deed, en vervolgde: „Daar is zeer weinig gezond verstand in de wereld, en nog minder dankbaarheid; daar hebt gij nu mijn meester, kapitein Calder, wat zou er van hem worden, indien hij mij niet had opgedaan? Wel, de karren vol goede aarde, die ik in dien tuin heb moeten brengen en de moeite die ik er aan gehad heb, om ze overal uit te spreiden, is niet om te gelooven.” Ja, Carlien was gereed om alles te gelooven wat Dixey zou willen vertellen.

„En nu wat dank heb ik er voor?” vervolgde hij na zeer welsprekend al de diensten opgesomd te hebben, die hij kapitein Calder bewezen had. „O, het is eene zeer ondankbare wereld, en iemand moet er wel toe komen, om op zijne eigene goede daden te letten, omdat er niemand anders is, die zou willen bekennen dat gij goed doet. Als ik nu en dan niet wat kon verdienen, door het een en ander voor eigene rekening te verkoopen, dan zou ik niet in staat zijn om het uit te houden, dat kan ik u wel zeggen.”

„Wat, betaalt hij niet goed?” vroeg Carlien, die nu nog meer belang in Dixey begon te stellen.

„Ja, en neen,” zeide Dixey. „Het wordt een goed loon genoemd, maar er zijn geene voordeeltjes vergund, en wat beteekent eene plaats, als er geene voordeeltjes aan verbonden zijn?” Nu was dit eene vraag, die Caroline reeds zeer dikwijls bij zichzelf gedaan had, niet als een rekenkundig voorstel, maar als eene rekenkundige kwestie. Zij had de waarde van hare eigene dienst volgens die regelen opgesomd, en had bevonden, dat het antwoord was, kost en loon, maar niets meer; de heer Gammidge veroorloofde ook geene voordeeltjes; inderdaad begreep Carlien nog niet zeer juist wat voordeeltjes waren.

„Mijn gevoelen is, leven en laten leven,” zeide Dixey, „als ik al mijn tijd en al mijne gedachten aan mijn werk geef, dan moest mijn meester mij er het voordeel van laten genieten.”

„Maar gij verkoopt?” vroeg Carlien, over de heining ziende van haren tuin, die juist naast dien van kapitein Calder gelegen was, want zij dacht aan eene zaak, die haar belette om naar beleefde woordjes te zoeken, zij peinsde over eene nieuwe muts en dergelijke kleinigheden; „maar gij verkoopt?”

„Ja, maar niet zoo veel als ik doen kon, wanneer het mij veroorloofd ware; daarenboven het is veel plezieriger om regt door zee te kunnen gaan, ik heb een hekel aan slinkske streken, en als alles voor mij openstond, zou ik er vrij wat meer voldoening van hebben.”

Dixey zeide dit op zulk een schijnbaar waren, openhartigen en toch beleedigden en onderdrukten toon, dat Carlien er volkomen geloof aan sloeg, en het haar zeer leed deed, dat zijne onbaatzuchtigheid zoo slecht beloofd werd.

„Wel, ik heb nooit den minsten schijn van een voordeeltje gezien, sedert ik hier woon,” zeide zij, en schudde bedrukt haar hoofd.

„Wat doet hij dan met zijne kleederen?” vroeg Dixey.

„Ze dragen en wegluiten,” antwoordde zij.

„Maar gij hebt de wasch, het braadvet, eindjes kaars en reuzel?” vroeg hij.

Carlien trok haar hoofd lagchende terug, zeggende: „Ik zou het arme biggetje beklagen, dat van onze wasch moest leven, en wat het braadvet betreft.” — Eene plotselinge verandering in Dixey's gelaat trof haar aandacht, hij keek een oogenblik naar iets, dat achter haar was, en dook toen naar beneden achter den muur. Op hetzelfde oogenblik hoorde zij roepen: „Carlien, Carlien! de dokter is aan de deur, en er is niemand om zijn paard vast te houden, wat voert gij toch uit, Carlien?” en Gammidge stond naast haar. Hare gevatheid liet haar in den steek; het was hare gewoonte niet om iemand te misleiden, niet juist, dewijl het niet in haar aard lag, maar meer, dewijl de gelegenheid zich daartoe niet aanbood; zij zag er vrij schuldig uit, even schuldig alsof zij er juist op betrapt werd om zich een voordeeltje toe te eigenen.

„Wie was die jongen, dien ik daar zag?” vroeg haar meester op een toornigen toon. Carlien mompelde: „Het was de tuinman maar van den kapitein,” en liep naar de deur om het paard van den dokter vast te houden.

„Het is wel wat wild,” zeide de dokter, „en niet best geschikt om door eene vrouw vast gehouden te worden. Maar ik zal niet lang weg-blijven.”

„Ik ben volstrekt niet bang, mijnheer!” zeide Caroline, wier eiland van gedachten, gelijk wel te vermoeden is, niet weinig was vergroot gedurende haar gesprek over den muur, en de bedachtzame opmerking van den dokter voegde er nog een stroohalmpje aan toe.

„Welnu, hoe staat het met de pijn?” zeide de dokter, en hij begon dadelijk met zijn geneeskundig onderzoek. Dit onderzoek, hetwelk op de gewone wijze aanving, kwam meer en meer tot bijzonderheden, als hij met vragen voortging. Na eenige minuten, sprong hij echter op, zeggende: „Ik moet eens even naar mijn paard gaan kijken.”

Toen hij aan de deur kwam, vond hij Carlien in een schrikverwekkenden toestand. Het dier, dat door een langen rid niet rustiger geworden was, begon, toen het zich in handen van zulk een nieuwelings bevond, zijn voornemen om zich los te rukken, door vervaarlijke sprongen aan te toonen, zoowel door den kop te schudden als door te stijgeren, hetgeen geene zeer vredelievende gezindheid aantoonde.

„O, daar is Dixey,” riep de dokter, toen de tuinman, die zoodra hij bemerkte had dat de heer Gammidge zich verwijderde en veilig in huis was, van achter de schutting was te voorschijn gekomen, en nu langzaam den weg over wandelde.

„Dixey, houd even mijn paard vast, wilt gij? het zal niet langer dan hoogstens tien minuten duren; het is niet veilig in de handen van die jonge vrouw. Ik hoop dat hij u niet verschrikt heeft,” zeide hij zich tot Carlien wendende.

Carlien keek zeer stemmig, toen er van haar als van eene jonge vrouw werd gesproken, die niet in staat zou zijn om een paard vast te houden, en dat nog wel in de tegenwoordigheid van Dixey, die antwoorde:

„Zij kan vrij wat doen, denk ik; maar een schichtig paard is moeilijker voor haar om te behandelen, vooral dewijl zij er niet aan gewoon is.”

Toen de dokter hem de teugels in handen gegeven had, liet hij hem bij zijne gezellin staan, om elkander naar hartenlust complimentjes te maken, terwijl hij weer in huis ging om zijne nasporingen omtrent de oorzaak der pijn van den heer Gammidge verder voort te zetten.

De uitslag daarvan was, dat hij dien heer te verstaan gaf, dat er inderdaad eenige vrees voor zijne gezondheid bestond, indien hij ten minste niet stiptelijk de voorschriften wilde opvolgen, die hij hem zou geven.

„Gij hebt het reeds sedert lang opgedaan, en met de noodige zorg kunt gij er ook wel weer afkomen.”

De beloften van den heer Gammidge, wat zijne gehoorzaamheid in dit opzigt betrof, waren even overvloedig als opregt.

Ter zelfder tijd hadden Dixey en Caroline de gelegenheid niet ongebruikt laten voorbijgaan, die de dokter hun zoo onverwacht had gegeven. — Na eene nieuwe opmerking omtrent voordeeltjes, zeide Dixey: „Eigenlijk weet ik niet wat gij krijgt, maar als het niet heel, heel veel is, dan zou ik in uwe plaats toch altijd wenschen om het te vermeerdereu.” — „Hij zal mij nooit meer geven,” zeide Carlien, „ik kreeg vier pond, toen ik als een heel jong meisje bij hem kwam, dit is sedert dien tijd opgeklimmen tot tien pond in het jaar, maar dat is ook het meeste dat hij geeft, en de laatste maal zeide hij: Carlien, ik kan u nooit meer geven.”

Dixey had scherp toegelust, toen hij billijker wijze de som van hare tegenwoordige verdiensten kon verwachten; maar ofschoon hij teleurgesteld was door de wijze, waarop zij zulks wist te ontduiken, kon hij toch niet nalaten hare voorzigtigheid en gevatheid te bewonderen, vooral dewijl hij zoozeer verlangde om haar alles te ontlokken, voordat de dokter terugkwam.

„Gij zijt reeds verscheidene jaren bij hem geweest,” zeide hij, tot zijn wijsgeerigen spreektrant terugkeerende: „Wat gaat de tijd toch spoedig voorbij; de jaren schijnen slechts dagen als ze eenmaal vervlogen zijn.”

„Ja, de jaren gaan spoedig om, vooral als men veel moet werken, en het eene voor het andere na te doen heeft,” zeide Carlien, in antwoord op dit denkbeeld, maar ondertusschen de vraag onbeantwoord latende.

„Wel, gij moet het zelf weten, maar als ik in uwe plaats was, zou ik op eene vermeerdereu van huur aandringen.”

„Dat ligt niet in hem,” zeide Carlien, „hij zou liever van alles in de wereld afstand doen, zijn leven alleen uitgezonderd, dan van zijn geld.”

„Maar daar zijn meer diensten in de wereld, kunt gij hem niet eens laten gevoelen, dat gij er aan denkt om uw lot te verbeteren? ik denk dat hij dan wel spoedig met wat meer zou aankomen. Wel, het

is bepaald onmogelijk, als hij iemand wil hebben voor zijn werk, en die tevens alles doet zoo als gij; en dat weet hij wel, want hij kan niet buiten u; maar hoe zult gij u later kunnen vestigen, als gij nu niet een beetje opspaat? en hoe zoudt gij met zulk een gering loon aan sparen kunnen denken? — Die woorden, „zich te vestigen,” hadden een betooverenden invloed op Caroline, en al hare terughouding vergetende, antwoordde zij: „Ik vind dat tien pond nog zoo heel, heel weinig niet is.”

„Tien pond,” zeide Dixey nadenkend, even alsof een rechtsgeleerde een belangrijk vraagstuk in tegenwoordigheid van zijn cliënt wilde bespreken. „Wel tien pond schijnt hem eene groote som te zijn als hij die moet uitbetalen, want hij is een oude schrapper, dat weet iedereen; maar het is voor u niet genoeg om te ontvangen, zekerlijk niet, en ik kan niet begrijpen hoe gij hiervan nog iets zoudt kunnen besparen.”

„O denkt gij dat niet,” hernam Carlien met veel levendigheid, terwijl hare gedachten vertoefden, bij een zeker klein rood boekje, dat in haar koffer gesloten was, en dat het woord Spaarbank als titel droeg, „ik zou het u wel anders kunnen bewijzen.”

„O, dan hebt gij reeds een aardig beursje gemaakt!” vroeg Dixey, met den verleidelijksten glimlach, waartoe hij zijn gelaat kon dwingen.

„Ik houd het nooit bij mij in huis,” zeide Carlien, op wier gemoed de glimlach zonder eenige uitwerking bleef, sedert het beeld van het boekje haar voor den geest zweefde.

„O! gij hebt het in de bank belegd?” vroeg Dixey. Carlien knikte toestemmend, en op dit oogenblik trad dokter Hendrie de deur uit en maakte aldus een einde aan het gesprek.

Weinig dacht de waardige man, toen hij wegreed, hoeveel hij dien dag gedaan had, zelfs zonder het te willen of te weten, dat een belangrijken invloed zou hebben, niet alleen op het toekomstige leven van Jan Gammidge en van Caroline Stokes, maar ook van jufvrouw Philadelphia Gammidge, eene dame, van wie de lezer in het volgende hoofdstuk nader zal hooren.

MOEDERS INVLOED.

Een student, ofschoon niet godsdienstig, was gewoon des avonds voor hij te bed ging neder te knielen en te bidden. Zijn mede-student met wien hij te zamen woonde, die zonder gebed en ligtzinnig leefde, zeide, toen men er over sprak: „Ik geloof dat hij het slechts doet, omdat hij het aan zijne moeder beloofd heeft.” Van het gebed zijns vriends sprak hij aldus spottend; maar zijne gissing was welligt regt.

Gelukkig de zonen, welker moeders hen geleerd hebben te bidden, en wier invloed op hen, door de gewoonte van een godvruchtig voorbeeld, zoo magtig is, dat zij voortgaan te doen, zoo als zij geleerd zijn.

Deze jonge man, die zich niet schaamde te bidden in tegenwoordigheid van zijn ongelovigen makker, is sedert eenige jaren lid van de presbyteriaansche kerk, gehuwd met eene godvruchtige dame, en bekleedt met eere eene hooge plaats in de maatschappij.

De andere, die de heilige lessen eener moeder gering schatte, was een talentvol jong mensch, maar het college verlaten hebbende, kon hij eene voorname positie in de maatschappij niet bekleden. Hij stierf eenige jaren geleden, zoo als hij geleefd had, als een sukkelaar.

Aan den invloed eener godvruchtige moeder hebben verscheidene groote mannen hun aanzien in de wereld te danken.

WAT IJVER, GOEDE WIL EN VOLHARDING VERMOGEN.

Onlangs hebben twee broeders, die wagenmakers zijn, in hun vrijen tijd eene kerk in Engeland gebouwd. Zij zelve hebben het plan geteekend, het fundament gelegd, de steenen behouwen, het timmerwerk bearaamd en vervaardigd, en het geheel van den grond af tot den kap toe voltooid. Dit alles is gedaan tuschen zes en twaalf uur des avonds, na gewoon volbragt dagwerk. Zij zijn nu bezig oud metaal van kinderen op te koopen, waarvan zij eene bel zullen gieten. De kerk is in gothischen stijl gebouwd, en zou als zij op de gewone wijze vervaardigd was f35,000 hebben gekost, waarvoor zij tot hertoe nu maar f12,000 hebben besteed. Zij hebben er 15 jaren aan gewerkt.

T. M. L.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK III.

NIET GERADEEN, OM AAN EEN TITELBLAD TOE TE VERTROUWEN.

Zij moeten nog zeer jong zijn, of ten minste nog maar weinig ondervinding hebben, die door een naam alleen voldaan zijn.

„Dit boek moet goed zijn, het is geschreven door” — aldus spreekt hij, die zoo gemakkelijk te bedriegen is.

Maar er zijn zoo vele van die namen in de wereld, en het boek kan door een geheel verkeerden persoon geschreven zijn.

Of al ware het nu eens de regte, die het schreef, zoo kan hij immers van gevoelens veranderd zijn, zoodat hij nu tegenspreekt hetgeen door u vroeger zoozeer werd toegejuicht, en op grond waarvan gij hem nu met opene armen zoudt willen ontvangen. De zekerheid is alleen maar bij rijp beraad te vinden; dit is altoos de waarheid, zoowel bij kleine als bij groote dingen, en voorzigtigheid is even noodig in het kleine als in het groote; want dikwijls komen in het leven uit kleinigheden zaken van groot belang voort, dewijl groote zaken meestal op kleine rusten.

De helmstok, die het roer van het schip bestuurt, is een zeer klein voorwerp, en het groote schip wordt er toch door omgewend; en de tong, dat kleine lichaamsdeel, doet toch zulke groote dingen, zoowel goede als kwade.

Maar de eenvoudige en onnadenkende, die nog niet door harde lessen geleerd heeft, is dikwijls geneigd om maar alleen op den naam af te gaan, in plaats van deszelfs beteekenis eerst te onderzoeken.

Dit was het geval met jufvrouw Philadelphia Gammidge, die, ofschoon zij ouder werd, toch maar niet kon leeren anderen te wantrouwen, noch zelfs de noodige voorzigtigheid daaromtrent aan te wenden.

Jufvrouw Philadelphia zou de voorzigtigste aller vrouwen geweest zijn, indien zij voordeel getrokken had uit de lessen, die zij daaromtrent reeds gekregen had; maar in plaats van behoedzamer en scherpzinniger

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

omtrent hare medemenschen te worden, scheen zij hare blikken steeds meer op zichzelf en in haar eigen hart te slaan, en vond daar meer verkeerdheden, dan zij elders dacht te kunnen ontmoeten, zoodat zij niemand voor zoo slecht hield als zichzelf. Daarenboven had zij niet het minste begrip van dubbelhartigheid; daarom kwam het ook nooit bij haar op, dit in anderen te vermoeden. Zij had eene zeer lange les geleerd in zelfverzaking en zelfverloochening door het verzorgen van een eigenzinnigen, lastigen en onhandelbaren nabestaande, die, dewijl hij, gedurende Philadelphia's kindsheid, toen deze een verlaten weesje was, voor hare opvoeding betaald had, alle regt dacht te hebben, om de lente en den zomer haars levens geheel te kunnen genieten, door haar in eene ziekenkamer op te sluiten, en haar alle mogelijke grillen en luimen te doen verduren. Philadelphia was somtijds regt bedroefd geweest, wanneer zij zag wat de jeugd voor anderen was. Daar waren oogenblikken, waarin zij de vraag bij zich voelde opkomen: „waarom ben ik toch van allen zonnenschijn des levens verstoken?” en heimelijke tranen van teleurstelling vulden soms hare oogen, als zij bemerkte hoe zich reeds hier en daar eenige grijze haren tusschen hare kastanjebruine krullen vertoonden, en zij den bloei en de frischheid harer jeugd zag verkwijnen. Maar terwijl hare schoonheid, die toch door den tijd moest verwelken, zelfs indien er de grootste zorg aan ware besteed geworden, thans zoo onmeedoogend verwoest werd, en haar jeugd en bloeitijd zoo onvriendelijk werd opgeofferd, leerde zij een geheim, dat, wanneer zij het in al deszelfs waarde zou kennen, haar eene ruime schadeloosstelling zou schenken voor al hare verwelkte hoop; zij leerde het geheim kennen van voortdurende jeugd in volmaakte schoonheid.

Als zij in die kleine donkere kamer zat, vreezende zich te bewegen, opdat niet het ridselen van haar kleedje, of het verplaatsen van het een of ander voorwerp, de korte en afgebroken sluimering van haren gestrengen tuchtmeester zou kunnen verstoren, dacht zij aan hetgeen zij had kunnen zijn, aan hetgeen zij was, en aan hetgeen zij hoopte te worden.

„Zoo dwaas als ik ben, gelijk oom zoo dikwijls naar waarheid zegt, zou ik, indien ik aan mijzelve overgelaten geworden ware, gelijk er zoo velen zijn, en als ik al de vrijheid en vrolijkheid des levens had

kunnen genieten, voorzeker zeer tevreden zijn geweest met mijn lot op aarde; want het ligt zoo geheel in mij, om voldaan te zijn, en daar maar zachtjes bij te blijven berusten! Ik zie nu in, dat het zeer gelukkig voor mij geweest is, dat ik mijn eigen weg niet heb mogen volgen. Ik ben inderdaad vóór mijn tijd eene oude vrouw. Ik ben een gevangene. Misschien zijn de zaden voor eene ziekte reeds in mij aanwezig, en worden nog vermeerderd door deze ongezonde opsluiting, en wat dan? Schoonheid moet toch eens verwelken, de oudste mensch was immers ook eens jong, en de jongste zal eenmaal oud worden; heb ik de juiste waarde van hetgeen ik verloren heb niet leeren kennen, en niet geleerd iets van de waarde te beseffen van hetgeen mij te hopen overblijft? O! mogt ik maar altijd op de toekomst zien! En dan herdacht zij bij zichzelf die vele aanwijzingen der Heilige Schrift, van hetgeen de hemel zijn zal; en dewijl zij een liefderijk hart bezat, of schoon zij slechts aan zeer weinigen harer medemenschen hare sympathie kon toonen, dacht zij aan die groote menigte, die niet te tellen zal zijn, en die vrij van zonden en zorg, van dood en verval, zich allen verheugden in veilige, heilige en volmaakte liefde. „Wat beteekent toch dit leven?” zeide zij dan, terwijl zij met vreugdetranen op dat heerlijke tafereel staarde. „O! mogt mijn arme oom maar iets van dat betere erfdeel kunnen begrijpen!”

De troost van het voortdurend gebed gaf meer ware vreugde aan haar leven, dan de meest benijdenswaardige uitwendige omstandigheden hadden kunnen doen. Hare moeilijkheden zelfs werden voor haar bronnen van kracht en hoop. Iedere uitbarsting van toorn, iedere murmurering van ongeduld beantwoordde zij met eene stille verzuchting, dat Gods genade op den onderdrukker en op de onderdrukte zelve mogt nederdalen, zoodat inderdaad spijs uit den verteerder te voorschijn kwam. En voorzeker, rigt onze God niet in de wildernis voor ons zijne tafel aan? In waarheid, het werd door haar alzoo bevonden.

Haar oom deed in zoo verre boete voor zijn gedrag omtrent haar, dat hij haar genoeg naliet om van te leven. Zijn laatste levensjaar werd gekenmerkt door vreeselijk lijden, en de dofheid, die door de vele pijnstillende middelen werd veroorzaakt, maakte dat Philadelphia op de gesteldheid zijner ziel niet den geringsten invloed had kunnen uitoefenen; en de treurige twijfel, dien zij ten opzichte van zijn eeuwig behoud koesterde, was oorzaak dat zij in het begin geen genot kon hebben van de nu verkregene vrijheid.

En nu moeten wij weer tot ons verhaal terugkeeren, en wel weer het eerst tot Philadelphia Gammidge. Als gij dien naam hoort, denkt gij welligt onwillekeurig aan eene bespottelijk uitzieende dame van een onzeker leeftijd. Maar Philadelphia was eene geborene Gammidge, en werd alleen door anderen tot eene Philadelphia gemaakt, zoodat zij niet verantwoordelijk voor dien naam was; daarenboven zag zij er volstrekt niet bespottelijk uit. Nog werden bij haar sporen van vroegere schoonheid gevonden, en zij bezat levendige manieren, benevens eene zeer welwillende uitdrukking in hare trekken. Haar eenzaam leven had haar, wel is waar, eenigzins bijzonder gemaakt, wat overdreven beleefd; en haar karakter was door de gewoonte van eene voortdurende onderworpenheid geneigd om aan iedereen toe te geven. Zulke eigenaardigheden zijn niet algemeen, en zij was er juist niet minder door; alleen als men haar voor de eerste maal zag, kwam soms de gedachte bij iemand op, „dat zij te goed scheen om opregt te zijn.”

Maar nu nog eens over namen.

Toen de begrafenis voorbij was, en het huis benevens de meubelen verkocht waren, zoo als in het testament bepaald was geweest, begon Philadelphia er aan te denken, waar zij zich zou vestigen. Zij kende niemand in de buurt, ofschoon zij er toch zoo vele jaren gewoond had; zij dacht er aan om naar de stad terug te keeren, waarin hare ouders geleefd hadden en ook gestorven waren. Zij kon zich hare moeder nog herinneren, en geloofde dat zij, naast God, aan de opvoeding dier moeder hare liefde tot den Heer te danken had, alsmede dien vrede, die alle verstand te boven gaat. Zij liet dus de courant uit hare geboortestad komen, om te zien welke huizen daar te huur stonden.

„Mogt ik daar het overige van mijn leven kunnen slijten, door mijne medemenschen nuttig te zijn, uit liefde voor Hem, die zoo veel voor mij deed,” zeide zij in zichzelf, terwijl zij haar blik over de kolommen liet weiden. Haar oog viel op deze woorden: „Rozenheuvel, te huur op zeer aannemelijke voorwaarden, eene zeer aangenaam gelegen woning, bij den weg naar Zomerveld, voorzien van alle gemakken voor een klein maar zeer bevallig huis, en te gelijker tijd de genoegens der stad en van het buitenleven in zich vereenigende, enz.”

„Rozenheuvel, op den weg naar Zomerveld,” riep zij uit, „wat moet het daar lief zijn! Ik zal dadelijk aan den heer Cramp schrijven,

ik ben er zeker van, dat hij zich den naam van mijn goeden vader nog wel zal herinneren, ik wil hem om eenige nadere inlichtingen verzoeken,” en zij schreef.

Nu lezer, wat zoudt gij wel verwachten van eene plaats, die Rozenheuvel genoemd werd, en die op den weg naar Zomerveld lag? Waarschijnlijk eene zachte groene helling, met rozen voorzien, in hare eerste frissche schoonheid, die zich overal om heenlingerden, bevallige priëlen en bogen vormende, en die de heerlijkste kleuren van den zomer te zien gaven; eene sneeuw witte villa, wel is waar klein, maar toch van alle gemakken voorzien, eene woning, misschien wel zoo wat gelijk aan de kaartenhuisjes, die wij bouwden, toen wij nog kinderen waren.

Wel, zoo waren juist de gedachten van jufvrouw Gammidge zelve, en hare verbeelding verplaatste zich reeds bij het gothische venster, geheel met rozen omslingerd, en waaruit zij aan de eene zijde het gezigt had op de groene velden en de blaauwachtige heuvelen op den achtergrond, en aan den anderen kant op de schoone gebouwen, de hooge torens en gastvrijen rook der stad.

Arme jufvrouw Gammidge! Liefelijk waren de gedachten, die haar onwjsgeerig hart vervulden, toen de postwagen (want het was nog in de dagen der diligences) de stad naderde. De heer Cramp was van huis, daarom stapte zij, als eene vreemdelinge, en geheel alleen, op de oude marktplaats af, waar de wagen stilstield. Zij had hare bagage vooruitgezonden, en verwachtte alles in huis te vinden bij de meid, die zij den heer Cramp verzoekt had voor haar te huren.

Noch koetsier noch paarden hadden zich over de ongemakkelijkheid van jufvrouw Gammidge, of over hare zwaarte of ballast te beklagen, maar de passagiers, die nog verder moesten, want er was nog eene stad die bereikt moest worden, waren niet zeer in hun schik, dat zij telkens moesten opstaan en van plaats veranderen, terwijl zij onder de banken en naast de kussens van de oude ruime koets aan het zoeken was onder alle reiszakken, om het haar toebehoorende te vinden; zij toch was er het eerst van allen in geweest, en had bij gevolg nu de meeste moeite.

„Ik moet nog één pakje hebben, er is eene courant om heen; er staat eene groote P. G. op, passagiersgoed n°. 7, ik ben zeker dat het er nog zijn moet; veroorloof mij mijnheer er nog eens naar te zoeken!”

De dikke oude heer, tot wien dit verzoek gericht werd, en die reeds meer beweging genomen had, dan voor zijn omvang in zulk eene kleine ruimte wenschelijk was, begon in de ledige zakken der koets te voelen, alsof dit het eenige was, waarmede hij haar helpen kon, totdat zij, tot zijne groote verligting, haar pakje aan de tegenovergestelde zijde gevonden had. „Een, twee, drie, vier, vijf, zes — ik heb nu maar zes stuks, ik mis n^o. zes, n^o. zeven heb ik hier.”

„Hebt gij uw katje wel geteld, jufvrouw? dat was ook bij u op de boot?” vroeg de conducteur.

En zoo was het ook, poesje was n°. 6, en op de boot in eene oude mand gezet, waarin een gat gemaakt was, waardoor het den kop naar buiten kon steken; want jufvrouw P. G. had een teeder gevoel, zelfs voor haar katje, en wilde niet toelaten dat het diertje in volslagen duisternis zou moeten reizen.

En daar stond nu de arme dame, in eenen verwarden en eenigzins verlaten toestand, te midden van hare pakjes, koffers, hoedendoos, grooten blaauwen reiszak en de poes in het mandje. Hetzij zij voor- of achterwaarts en naar alle zijden heenzag, overal ontmoetten haar niets dan vreemde gezigten en ruwe gebaarden; het was maar goed, dat zij niet nogmaals naar een of ander pakje met P. G. gemerkt te zoeken had, dewijl daarenboven die merkteekenen reeds gedeeltelijk waren uitgewischt geworden door den modder, waarin zij gevallen waren. Eindelijk zag zij een jongen, die, aangetrokken door poesjes kop, die uit het mandje stak, de groep stond aan te gapen.

„Zeg eens, mijn jongen,” zeide Philadelphia, die moed kreeg, op het zien van zijne stilzwijgende opmerkzaamheid, „kunt gij deze zaken voor mij naar Rozenheuvel brengen?”

De knaap keek nu de dame zelve aan, en hij beantwoordde hare vraag met een:

„Rozenheuvel?” op een toon, die of van zijne eigene onbekendheid met die streek, of van de geheele onbekendheid harer aanstaande woning zou kunnen getuigen.

„Ja, Rozenheuvel, op den weg naar Zomerveld!” zeide jufvrouw Gammidge vrij angstig.

„Zo-mer-veld-schen weg,” zeide de jongen, wiens blik steeds meer onzekerheid uitdrukte, hoe meer hij ondervraagd werd.

„Ja, mijn jongen, gij weet toch zeker den weg naar Zomerveld?” Dit scheen een zeer ijdel vermoeden te zijn, want de jongen keek rond, lachte en zeide niets.

Nog meer in verlegenheid, stond daar steeds de arme jufvrouw; zij durfde hare bagage niet verlaten, om elders de hulp te gaan zoeken, die zich niet van zelve aanbood, en zij keek rond met zulk eene hulpeloze en ongelukkige uitdrukking op het gelaat, dat het ieders hart zou getroffen hebben. — De jongen, die zich zeker eensklaps herinnerde, dat men hem om eene boodschap had gezonden, keerde zich om en ging heen. De drukte, die kort te voren op die plaats geheerscht had bij het vertrek van den postwagen, was nu voorbij, en zij stond bijna geheel alleen. Maar een armoedig uitziend mannetje, die er van leven moest om voor zijne medemenschen te doen wat hij op zijn weg vond, bemerkte haar toestand en bood haar zijne diensten aan. — „Zeer gaarne; ja, ik heb iemand noodig om deze zaken naar mijn huis te brengen; zoudt gij het kunnen doen? ik zal de kleine pakjes wel zelve dragen en de reiskoffer is niet zwaar.”

Het mannetje was zeer beleefd; hij verzekerde haar van zijne gewilligheid en zijne bekwaamheid, en begon dadelijk de bagage, die om haar heen stond, in orde te schikken. Hij nam den grooten, blaauwen zak op den schouder, de doos in de hand, en gaf haar raad omtrent het plaatsen der overige vijf stuks, ten minste voor zoo verre zij die niet zelve zou kunnen dragen. Eindelijk was alles klaar, en nu volgde de vraag: „Waarheen, mevrouw?”

„Naar Rozenheuvel, Zomerveldschen weg,” zeide jufvrouw Gammidge, reeds eenigzins opgebeurd bij het noemen van haar zoozeer gewenscht te huis. Het mannetje stond stil; „naar den Zomerveldschen weg! nu, dat is een goed eind ver, ginds voorbij de beestenmarkt; eerst onlangs heeft de streek dien naam gekregen, zij heette vroeger Stads-Vest.”

„Waarlijk!” zeide jufvrouw Gammidge bedremmeld; en er kwam in hare ziel eenige verandering op van den droom, dien zij zoo lang gekoesterd had; „ik hoop dat het niet digt bij de Stads-Vest gelegen is!”

„Wel, gedeeltelijk ligt het er bij, maar gedeeltelijk ook niet; welke straat moet gij hebben?” vroeg de man, die reeds verlangde zijnen last te kunnen neerzetten.

„Het is in het geheel geene straat; het is eene plaats, die Rozenheuvel genoemd wordt; ik veronderstel dat het een op zich zelf staand huisje is, of een van die kleine villa's, ik weet niet hoe veel er wel zijn, maar de mijne is de derde.”

„Ik hoorde nooit van die plaats,” zeide het mannetje, „maar ik denk dat wij het wel zullen vinden als wij maar voortgaan. Hier, geef mij uw katje mevrouw, ik kan het nog wel onder mijn arm houden.”

En zoo begonnen zij hunnen togt, terwijl het woord „Stads-Vest” steeds onheilsPELLEND in hare ooren weerklonk, en zij al meer en meer in de morsigste hoeken der stad schenen te komen; toch bleef zij nog hopen dat die haar eindelijk nog wel weer in de vrije natuur zouden voeren; want de zegen van een hoopvol gemoed begaf haar ook thans nog niet. Eindelijk toen het scheen dat zij geene armer, ellendiger of morsiger buurt konden vinden, stond het mannetje stil.

„Dit is nu de weg naar de Stads-Vest, dat is te zeggen de Zomerveldsche weg, zoo als de nieuwe naam luidt; maar waar zou nu Rozenheuvel te vinden zijn?” en met den zak nog steeds op den schouder, keek hij overal rond. „Daar staat een pas gebouwd huis, dat is het zeker,” zeide hij, en liep voort door de zoo weinig aanlokkelijke straat.

Eindelijk bleef hij stilstaan voor den winkel van een kaarsenmaker, een hoekhuisje, van waar drie verschillende straten te zien waren, allen even morsig en onaangenaam.

„Weet gij ook waar Rozenheuvel ligt?” vroeg hij, terwijl hij het hoofd binnen de deur stak, terwijl poesje, van onder zijn arm, een onderzoekenden blik op den winkelier sloeg, alsof het mandje haar zeer verveelde.

„Ik heb het eindelijk uitgevonden, mevrouw,” zeide hij, met vernieuwde vlugheid voortstappende, „wij zullen er nu weldra zijn;” terwijl het hart van mejufvrouw Gammidge bij iedere schrede haar meer in de schoenen zonk. — „Dezen hoek om, daar staat het, Rozenheuvel, dat is zekerheid genoeg; en nummer drie hebt gij gezegd.” — Rozenheuvel! eene rei kleine huisjes, waarvan de voorzijden in eene zeer nauwe straat uitkwamen, en die aan den achterkant het uitzigt hadden op pakhuizen! Aldus brak de zeepbel, en viel het luchtkasteel in duigen. Indien jufvrouw Gammidge zelve een huis had moeten verlueren, zoo zou zij trouw genoeg geweest zijn om alle gebreken daarvan te beschrijven, tot zelfs eene scheur in eene dakpan; als het haar ware opgedragen geworden om eene vriendin te helpen in het huren en meubeleeren van een huis, het zoeken naar eene geschikte dienstbode enz., zoo zou zij al hare krachten aan die taak hebben gewijd; hoe had zij dus kunnen vermoeden, dat de brief over Rozenheuvel zoo oneerlijk en de heer

Cramp zoo ontrouw was geweest! En toch, hoe ook teleurgesteld, t'huis, dat wil zeggen eene plaats waarvan zij de meesteres was, had zelfs nu nog iets begeerlijks voor haar. Zij betaalde het mannetje zoo ruim voor zijne moeite, dat hij, die van natuur beschaafde manieren had, er op aandrong om haar te helpen in het verplaatsen van eenige zaken, die den doortogt belemmerden, zoodat koffer, doos, pakjes en mandje eene behoorlijke plaats gevonden hadden.

Daar bestaat geen beeldhouwer noch vergulder, die gelijk te stellen is met tevredenheid. In eenen zeer korten tijd had het huis van Philadelphia eene geheele gedaanteverwisseling ondergaan, en bevatte alles wat zij meende noodig te hebben, en veel meer dan zij dacht waardig te zijn; en wat daarenboven nog beter was dan dit alles, zij vond zoo veel te doen onder hare arme bureu, dat zij herhaaldelijk tot zichzelf zeide: „dit was toch inderdaad de beste plaats, waar ik had kunnen komen.”

PLAATSBEKLEEDING.

Joh. 11: 50. En gij beden niet, dat het ons nut is, dat één mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.

Zekere stad in Kalabar, Ekrikok geheeten, werd veroordeeld verwoest te worden, tot straf voor hoog verraad. Door tusschenkomst van anderen werd echter toegestaan dat zij zich zou mogen lossen, gedeeltelijk door betaling van eene boete en gedeeltelijk door één leven, dat als zoenoffer voor allen vallen zou. Dit laatste zou een slaaf zijn, dien men voor dat doel kocht. De zending redetwistte hierover met het hoofd van een groot huisgezin; doch deze laatste verzekerde hem dat het onmogelijk was de zaak anders te vereffenen dan door eens menschen dood, want bij hen gold dezelfde wet als die van God, en hij vroeg mij nadrukkelijk (zeft de zending) of het beter ware dat alle inwoners van Ekrikok stierven, of wel dat een enkele slaaf voor allen stierf. Ik dacht aan de woorden van Kajafas, en over de waarde van het leven als plaatsbekleding en verzoening voor de zonde. Een arme slaaf, op de markt gekocht voor eenige honderde stukken kopergeld, verloor door zijn dood eene stad, voor welke vele duizenden stukken gouds niets zouden gebaat hebben.

T. M. L.

EEN GOED PREDIKER.

De trotsche Koning van Frankrijk, Lodewijk XIV, die vervolgde der ongelukkige Hervormden, hoorde op zekeren dag een vreemden geestelijke prediken, welke hem, die door de vleijsen zijner gewone hofpredikers geheel verwend was, op rondborstige wijze zijne gebreken onder het oog bragt. De koning betuigde hem na den afloop der godsdienstoefening: „Mijn vader, als ik alle anderen hoor prediken, ben ik tevreden over hunne redenen; maar als ik u hoor, ben ik ontevreden over mijzelf.”

Zoo deze indruk slechts blijvende bij hem was geweest, dan zoude er zoo veel onschuldig bloed niet zijn vergoten. — En wij, die week aan week zoo veel goeds hooren verkondigen, mogten wij die lessen ook beter ter harte nemen, en ontevreden over onszelf de bedehuizen verlaten, gezind om meer en beter de voetstappen te drukken van onzen Heer en Heiland Jezus Christus.

H. N. v. T.

ZONDAGSCHOOL-NIEUWS.

IERLAND. — Aan de Zondagschool-Vereeniging van Ierland zijn thans 895 scholen en 7621 onderwijzers verbonden. — De jongste jaarvergadering te Belfort gehouden was zeer belangrijk. Er waren in de voormiddag-vergadering duizend personen tegenwoordig, en 's avonds 1350 onderwijzers. Op twee avond-vergaderingen met kinderen waren telkens bijna 3000 kinderen tegenwoordig.

GRIEKENLAND. — In de hoofdstad heeft eene Vereeniging van gehuwde grieksche priesters besloten tot het oprigten van Zondagscholen, waarin arme kinderen godsdienst-onderris van de priesters zullen ontvangen.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK IV.

HET EENE RAD IN HET ANDERE.

Misschien is er wel iemand onder mijne lezers, die er veel op tegen heeft om in de keuken te komen; maar wordt er niet gezegd, en wel met meer waarheid dan anders met zulke alledaagsche gezegden het geval is: „Vele van de gemakken des levens hangen af van de dienstboden.” Nu, als dit het geval is, (en zij die vele bedienden hebben, weten dit het best) dan is voorzeker de keuken wel waard, in aanmerking te komen. Inderdaad wanneer wij met verscheidene zaken beter bekend waren, zouden wij vrij wat minder moeilijkheden te verduren hebben. Al is het niet altijd zoo, het is toch een algemeene regel, dat, wanneer in een huis altijd slechte bedienden zijn, er ook meestal een dwaze, niet een slechte meester of meesteres aan het hoofd staat, met wier hoofd of hart het niet goed gesteld is, en die getrouwheid en genegenheid van hunne onderhoorigen verwachten, die zijzelve in het geheel niet verdienen. Na deze voorafspraak zal de lezer er niets tegen hebben, eens een kijkje in de keuken van den heer Gammidge te nemen.

Daar zat Carlien bij haar tafeltje van notenboomenhout, dat zoo zwart en glimmend was, als de ouderdom en het vele wrijven het maar hadden kunnen maken. Daar zat zij, bezig om de kousen van den heer Gammidge te stoppen: het waren grijze wollen kousen, en door een spijker in een zijner schoenen had hij er een heel groot gat in geloopt. „Zij zitten overal vol spijkers,” zeide Carlien, en vol verontwaardiging nam zij dubbele wol, om het gat des te spoediger dicht te krijgen. Nu, lieve lezeres, ofschoon gij het misschien niet onder uwe grootste genoegens rekent, zoo zult gij, wanneer de nood het eischt, toch ook wel eens kousen moeten stoppen, en wellicht wel wollen kousen ook; en het kan zijn dat gij de gewoonte hebt, wanneer uwe natuur (en het is eene goede natuur) verschrikt door het zien van een zeer groot gat, gij als

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

onwillekeurig, zooveel wol in uwe naald steekt, als er maar in kan. Maar dit was niet het geval met Carlien; wat gij als een gewone regel doet, had zij te voren nooit gedaan; en zij zou het ook nu nog niet gedaan hebben, zonder den invloed van Timotheus Dixey. Inderdaad, wij zouden er zelve verwonderd over zijn, als wij al de uitwerkselen onzer daden of woorden leerden kennen. Wat zou dokter Hendrie verwonderd geweest zijn, indien men hem beschuldigd had, dat hij de kousen van den heer Gammidge met dubbele wol liet stoppen! En toch was hij er werkelijk de oorzaak van; want hij bragt Carlien in aanraking met Dixey, en de woorden en blikken van Dixey bragten hare geheele ziel in opstand, en aldus gestemd, keek zij vol bitterheid naar het gat, en zeide: „ik zal de wol maar dubbel nemen.”

Zij zou voorzeker de kousen van Dixey wat vriendelijker behandeld hebben, want jegens hem gevoelde zij eene groote dankbaarheid. Maar welke reden kon zij hebben, om vriendelijk gestemd te zijn jegens de kousen van den heer Gammidge, die zoo weinig om hare belangen gaf?

„Het is wel waar,” zeide zij, „hij zou nooit iemand zien, die zoo wilde zwoegen en slaven als ik doe, en toch heb ik nooit de geringste uitspanning, zoo als Dixey zegt, noch de minste kans om een footje der bezoekers te krijgen, zoo als wij hier opgesloten zitten; niet de minste hoop om er wat boven op te komen, en nooit een voordeeltje, niets dan mijn loon, en gelijk Dixey zegt, wat beteekent tien pond 's jaars?”

Nu moet ik bekennen, dat Dixey nog veel meer gezegd had dan wij verteld hebben, en dit alles stond Carlien zeer levendig voor den geest.

„Hoe oud mag hij wel zijn?” dacht zij, „hij schijnt zichzelf niet als jong te beschouwen; maar zijn haar is toch zoo zwart als die tafel,” en de gedachte aan hare eigene dunne grijze knobbels, die, gelijk wij gezegd hebben, krullen genoemd werden, ontlokte haar een diepen zucht. „Het zal mij verwonderen of hij wat in de bank heeft staan,” dacht zij verder, „het is toch zeer vriendelijk van hem, om zooveel belang in mij te stellen, ik had vroeger nooit zulk een praatje met hem.” Dat was de waarheid, maar gedurende de laatste zes maanden had Dixey toch alles gedaan wat hij kon, om in een goed blaadje bij haar te komen, nu eens door haar een mooijen appel aan te bieden, dan weêr door de poort voor haar open te doen als zij uit de kerk kwam, en

4

soms ook door over de schutting heen haar eenige beleefde of vriendelijke woorden toe te spreken. Maar haar werk veroorloofde haar ook niet dikwijls een praatje te maken; en ofschoon zij zeer dikwijls aan de zuidzijde van het huis kwam, (al had zij ook geen mostaard- of bitterkerszaad te droogen) met eene soort van hoop in het hart, om een beleefd woordje van over den muur te zullen hooren, zoo had zij nog nimmer zulk eene bepaalde wisseling van gedachten en gevoelens met den tuinman gehad, als zij dien avond had genoten.

„Het is acht uur,” zeide zij, toen het waarschuwend tikje vóór het slaan gehoord werd. En de kousen, met een gezigt dat niet zeer vleijend voor hen was, in hare mand duwende, begon zij het avondeten voor den heer Gammidge klaar te maken.

„Dat zal een prettig werk worden, als hij zich gaat verbeelden ziek te zijn,” dacht zij, terwijl zij hare schoone souspan van hare plaats nam, „ik heb nu al genoeg last van hem, en wat zal het dan worden, als hij er dit nog bij in zijn hoofd krijgt?”

Wat dat zijn zou, ging boven haar begrip; zij mengde, roerde, kookte, proefde en plaatste alles toen het gereed was, zeer ordelijk op het ovale mahonijhouten schenkbled, dat even mooi blonk als de notenboomen tafel.

De heer Gammidge zat bij het vuur; hij zag er ernstig, ontstemd en ongerust uit. Hij was dien morgen opgestaan en had zijne gewone wandeling ondernomen in eene zeer behagelijke stemming vol ingenomenheid met zichzelf, zijne wijsheid, zijn geluk, zijne huishouding; maar er was eene verandering in hem gekomen, eene wonderbare verandering. Niets was er toch in zijne omgeving veranderd; hij was nog dezelfde man, met dezelfde bezittingen, die 's morgens in den zachten zonnenschijn den heuvel was opgewandeld; en daar zat hij nu, zijne kracht was gebroken, donkere schaduwen omringden hem, dofte geluiden klonken hem in de ooren, woorden, „op uwe jaren;” „niemand kan instaan voor de gevolgen van zoo iets;” — „barsten en scheuren.” En schaduwen betreffende de ernstige uitdrukking van het gezigt des dokters, toen deze bezig was hem te ondervragen; de onderzoekende blik, dien hij op het gelaat van Carlien las, toen hij haar de voorschriften gaf, die dokter Hendrie hem als leefregel had aangewezen; dit alles te zamen was een denkbeeld, dat hij, gelijk aan een vleermuis, den geheelen dag had verjaagd, maar dat nu met uitgespreide vlerken over zijne ziel heen zweefde, en hij peinsde over den eenzamen dood van den verlaten man.

Carlien zou zeker van zijn voorkomen geschrikt hebben, indien hare eigene gedachten haar niet zoozeer hadden beziggehouden. Zoo als zij nu gestemd was, zette zij het blad met vastheid, maar zonder enig medegevoel neder, poekte het vuur op, en stofte den haard bij, volgens hare onveranderlijke gewoonte, en vroeg op een toon, die getuigde hoe onverschillig zij voor hem was, wanneer hij zijne nachtklaars wilde hebben. De heer Gammidge, wiens zenuwen in een zeer prikkelbaren toestand waren, antwoordde met eene zwaarmoedige en tevens beleedigde uitdrukking in zijne stem, dat hij er wel om zou schellen.

Het was wel wat onredelijk, dat hij zich door hare onverschilligheid zoo gekwetst gevoelde. Het is waar, hij had zelfs zonder het te weten eene houding en een gelaatsplooi aangenomen, die even duidelijk als de naam op eene deur, kon zeggen: „ik ben ernstig ongesteld, hebt gij geen medelijden met mij?” En deze poging was nu mislukt; maar hij had zich kunnen herinneren, dat Caroline nooit zeer vlug was om iets op te merken, dat haarzelve niet bepaald betrof, en ook, dat als zij ziek geworden ware, zijne eerste vraag geweest zou zijn: „hoe zal het nu met mijn werk gaan?” en welke vraag met betrekking tot haar welzijn hierop nog zou gevolgd zijn, was ten minste wel zeer twijfelachtig.

En toch, zoodra had zij de kamer niet verlaten, of hij drukte de handen op de leuning van zijn ongemakkelijken stoel, en zeide met nadruk: „De dokter heeft gelijk, ik zal aan Philadelphia schrijven.”

Maar de dokter had nooit van Philadelphia gehoord, niet meer dan van de gaten in de kousen van den heer Gammidge, hoe kon hij er dan in betrokken zijn, om haar in het huis zonder klopper te brengen?

De zaak was aldus:

„Gij moet het wel zeer somber vinden met die lange avonden, als gij hier altijd alleen zit, mijnheer Gammidge!”

„Ja, het is hier ook soms wel zeer eenzaam, maar gelijk gij weet, is de keuken heel digt bij.”

„Maar ofschoon er voor de keuken zeer goed gezorgd wordt, gelijk ik zeker ben dat hier het geval is, want gij schijnt eene zeer flinke dienstbode te hebben, zoo kunt gij toch geen goed gezelschap in haar vinden.”

„Gezelschap! o hemel! neen, Carlien is eene knappe vrouw op hare manier, maar zij weet van niets dan van haar werk. Ik heb zorg gedragen, om er eene te vinden, die niets anders kende dan dat, dokter!”

„Wel zoo! maar dan zult gij ook moeten bekennen, dat mijne opmerking niets dan waarheid bevatte. Gij vindt het hier somber met die lange avonden: het zou veel beter voor u zijn, (en uwe gezondheid hangt hiervan meer dan vroeger af) dat gij iemand tot gezelschap hadt.”

„Gezelschap! waar zou ik eenig gezelschap van daan krijgen? Mijn lieve deugd! ik zou mij voortdurend kwellen met de gedachte wat ik met zoo iemand doen zou, behalve misschien voor een paar uren gedurende die lange avonden.”

„Ja, dat is waar; als gij u zelf kunt bezighouden, dan hebt gij niemand noodig! maar 's avonds toch wel, en ik moet u zeggen, hoewel ik u niet wil verontrusten, maar het is toch mogelijk, dat de vrije beweging uwer ledematen gestremd kan worden; en dan, ofschoon gij al de vriendelijkheid en het medegevoel van eene waarlijk goede verpleegster in uwe dienstbode zoudt vinden, en gij in staat zult zijn om u met boeken den tijd te verkorten, zoo zoudt gij evenwel zeer veel moeten ontberen.”

Nu zag de heer Gammidge er bepaald ontsteld uit. „Carlien is eene zeer goede dienstmeid,” zeide hij, zijne oogen ernstig op den dokter vestigende.

„Dat is wel mogelijk, maar gij hebt iets meer dan eene dienstbode noodig. Hebt gij geene enkele vrouwelijke nabestaande, die bij u kan komen wonen?”

De heer Gammidge vouwde zijne handen zamen en antwoordde, na eenige oogenblikken zeer langzaam.

„Daar is Philadelphia, maar zij is vrij ver weg; en, en, als ik weer beter ben, zou ik haar misschien niet meer kwijt kunnen raken.”

„Welnu,” zeide de dokter, „ik heb u op het denkbeeld bragt, maar het staat aan u, om het al dan niet op te volgen. Gij kunt niet verwachten dezelfde hartelijke, belangelooze gehechtheid en oplettendheid in uwe dienstbode te zullen vinden, die gij in eene bloedverwante zoudt mogen verwachten; (ofschoon het geen regel zonder uitzondering is) en ik verzeker u dat gij behoefte aan goede oppassing hebt; goeden nacht, denk hierover nog eens na.”

En dus, terwijl Carlien zeer koelbloedig alleen slechts aan haar eigen lot gedacht had, vatte de heer Gammidge, gelijk wij gezegd hebben, het besluit op, om aan Philadelphia te schrijven.

Den volgenden morgen was Carlien, die gedurende dien tijd steeds over hare eigene belangen had nagedacht, ook tot een besluit gekomen; en dit was, dat, als de heer Gammidge haar loon niet wilde verhoogen, zij naar iets beters moest omzien. „Hij zal ook maar niet weinig verwonderd zijn,” zeide zij bij zichzelf, „hij dacht dat hij mij voor tien pond altijd zou kunnen houden; en zoo als Dixey teregt aanmerkt, menigeeen heeft eene ijdele hoop omtrent testamenten gekoesterd. Het is vrij wat beter om het nu maar te hebben. Zij was niet zenuwachtig, maar bleef in eene gestadige beweging, als scheen zij te wenschen dat het maar voorbij mogt zijn.

Zij had reeds bedacht wat zij zeggen zou, en den tijd van haar ontslag al bepaald.

„Ik zal het maar doen vóórdat hij gaat wandelen,” zeide zij, „hij is altijd nog ongenaakbaarder als hij vermoeid is.” Maar tien minuten vóór den door haar bepaalden tijd klonk de bel, en riep haar in de zitkamer. Dat was wat nieuws, de heer Gammidge maakte maar zeer zelden gebruik van zijne schel. Eene boodschap of een bezoek in de keuken, dat hem eene gelegenheid aanbood om te vernemen wat er gebeurde, was voor hem soms het voorwendsel om iets noodig te hebben.

„Wat zou dat nu weer beteekenen?” riep Carlien vol verbazing; „het zal mij benieuwen of hij nu daartoe zijne toevlucht zal beginnen te nemen.”

En hoewel hij ongetwijfeld het volste recht had om te schellen wanneer hij wilde, was het met eene soort van beleedigde waardigheid en hooge aanspraak op meer loon, dat zij de deur der zitkamer opende.

„Ik schelde, Carlien,” zeide de heer Gammidge, denkende dat hij vrij wat verwondering zou doen ontstaan door het bericht dat hij haar wilde geven, hetgeen haar tevens zou aantoonen, hoe ernstig de ongesteldheid was, die zij zoo weinig geteld had; „ik schelde, om u te vragen dezen brief naar de post te brengen;” en hij schoof haar den brief over de tafel toe.

Carliens gedachten waren voor een oogenblik zeer verdeeld. Hoe kwam hij er toe om brieven te gaan schrijven?

„Ik schreef aan mijne nicht, jufvrouw Philadelphia Gammidge, die dame, welke mij op mijn verjaardag altijd oesters zendt. Ik heb

haar uitgenoodigd, den winter bij mij door te brengen. Dokter Hendrie meent dat ik wat meer gezelschap noodig heb." Carlien stond een oogenblik stil, en zeide toen:

"Gij denkt dus dat hier in huis eene jufvrouw noodig is?" — De woorden, maar nog meer de toon, waarop zij werden uitgesproken, drukten volkomen haar gevoelen uit, alsmede wat er nog op zou kunnen volgen. De heer Gammidge wilde er nog bijvoegen, dat hij niet van plan was, iets in zijne huiselijke aangelegenheden te veranderen, toen Carlien hem voorkwam, en zeide, dat ofschoon hij met die schikking tevreden was, zij zelve er volstrekt geen genoegen in nam, dat zij verwachtte ten minste één pond per jaar meer te zullen verdienen, en dat er geene jufvrouw die en die haar in haar werk zou komen storen.

Wat kon de arme man doen? Was het niet genoeg, dat hij naar ligchaam en ziel was geschokt geworden door de waarschuwingen van den dokter, en door de pijn die maar niet wilde wijken? Moest hij nu ook nog in zijne geldzaken worden aangetast?

"Ik vind, dat tien pond een zeer hoog loon is, Carlien," zeide hij eindelijk, toen hij van zijne verbazing bekwam, en genoeg tegenwoordigheid van geest had gekregen, om dien onverwachten aanval te beantwoorden.

"Maar niet voor al het werk dat ik doe," zeide Carlien zonder omwegen, en zij begon hare verschillende bezigheden op te sommen, met het loon dat haar voor ieder daarvan toekwam.

De heer Gammidge was niet weinig verbaasd. Waar had zij geleerd die zaken zoo netjes uit te rekenen? Reeds maanden geleden had hij opgemerkt dat zij veranderd was, en niet in haar voordeel, maar zoo iets had hij nooit verwacht.

"Gij zijt een ondankbaar vrouwspersoon, dat zijt gij, om na al de jaren, die gij bij mij gewoond hebt, u zoo te gedragen!" Dat was alles wat hij kon uitbrengen op hare verklaring, dat hij naar iemand anders moest uitzien bij het einde der loopende maand. Zeer toornig en ten volle overtuigd dat zijne kwellingen die van alle andere menschen verre overtroffen, trok de heer Gammidge den brief weer naar zich toe, opende dien, en voegde er een naschrift bij, om zijne nicht zoo dringend mogelijk uit te noodigen dadelijk bij hem te komen. „Indien zij is wat zij beloofde te zullen worden, en als zij maar eenigzins op hare moeder gelijk is, zal zij de zaken wel spoedig weer op orde brengen," zeide hij, „en ik zal blij zijn als ik die ondankbare meid kwijt ben!"

"Ondankbaar, ja zoo waar," zeide Carlien, in groote woede, „ik heb nooit een penning gekregen, dien ik niet dubbel verdiend had, en hoeveel zorg heb ik niet voor alles gedragen! En wat zou hij voor mij doen? dat zou ik wel eens willen weten!"

Twemaal ging zij op dien namiddag naar hare mostaard en bitterkers omzien; maar geene vriendelijke stem kwam over de schutting tot haar, en zij was genoodzaakt hare geschiedenis voor zichzelf te houden. „Hij zou mij zeker zeer verstandig vinden, wanneer hij wist wat ik gedaan heb!" riep zij uit, en keerde naar de keuken terug.

"Een snelle pols, mijnheer Gammidge," zeide de dokter op dien avond, „er is toch niets geweest dat u verontrust of vertoord heeft?"

"Is de deur toe?" vroeg Gammidge, en toen vertelde hij de treurige geschiedenis.

"Het is wel jammer dat dit juist nu gebeurd is," zeide dokter Hendrie, „maar welk eene soort persoon is die dame, waarvan gij spreekt?"

"Ik hoop dat zij op hare moeder gelijk is, die maar één gebrek had, en dat was overgodsdienstigheid, daar stuitten wij altijd op."

"Inderdaad," zeide de dokter, „dat is dan wel iets zeer bijzonder geweest. Ik heb veel menschen ontmoet, die te weinig godsdienst hadden, ik zag nooit iemand, die er te veel van had; ik hoop zeer dat jufvrouw Pennsylvania op hare moeder zal gelijken."

"Philadelphia, dokter! Philadelphia Gammidge is haar naam. Wel ik mag wel lijden dat zij in alles op hare moeder gelijk is, behalve daarin; want wat die vreemde soortigheid betreft, die bevat mij in het geheel niet."

"Het is juist de rechte fout, die zij moet bezitten," riep de dokter uit, „vooral tot gezelschap voor een zieke!"

"O, gij wilt zeggen, dat ik nog wel wat voorbereiding noodig heb," zeide de oude man met eenige bitterheid.

"Neen, mijn rijk strekt zich niet verder uit dan over uw ligchaam, uwe ziel is er geheel buiten; maar ik weet, dat indien ik zelf ziek ware, hoewel ik de innige overtuiging mogt bezitten dat de hemel mijn erfdeel zou zijn, zoodra ik de aarde mogt verlaten, ik toch zeer zou verlangen, om omgeven te zijn door menschen, die met mij over dat betere land wilden spreken. Inderdaad, hoe meer wij daarvoor bereid zijn, des

te noodzakelijker wordt het, voor onze eigene vertroosting, om er over te spreken of er van te hooren."

"Het is zeer gemakkelijk om op die wijze tot anderen te spreken; maar wanneer gij zelf den dood eens nabij waart, dan zoudt gij het niet meer zoo heel aangenaam vinden, dokter!" zeide de oude man.

"Hoe het dan met mij gesteld zou zijn, kan ik niet bepalen, ik meen betreffende mijne onderworpenheid en gereedheid om aan die roepstem gehoor te geven; maar Een is er toch, die ons door leven en dood moet geleiden, en Hem houd ik altijd voor oogen; ik ben verzekerd van mijn behoud, en ik vertrouw dat ik al het overige gerust aan Hem kan overlaten."

"Maar niemand wil toch gaarne sterven," zeide de oude man, er omheen pratende.

"Neen, want de menschelijke natuur verzet zich daartegen, en toch, wij moeten eenmaal sterven, en mijn raad voor al mijne patienten, die de vrees voor den dood in hun hart gevoelen, is, om hunnen troost te zoeken, daar, waar zij alleen dien kunnen vinden, wanneer zij slechts willen."

De heer Gammidge bleef zwijgen.

"Ik heb menschen gekend, wier hart reeds zoozeer met het betere land verbonden was, dat zij verheugd waren om heen te kunnen gaan," voegde de dokter er nog bij.

"Dat is het naaste van hem," zeide de heer Gammidge, toen de dokter hem verlaten had; „er is somtijds eene soort van geteem in hem. Beter land, inderdaad, ik heb geen beter land noodig dan hetgeen ik nu heb. Het spijt mij bijna dat ik aan Philadelphia geschreven heb. Als zij even als hare moeder en als hij aan het preeken gaat, dan zullen wij weldra zamen kibbelen. Maar zij zal het niet doen, dat zie ik wel uit hare brieven; en oom Pieter zou het nooit verdragen hebben. Zij is zeer nederig, en zij houdt veel van mij; anders zou zij mij alle jaren geene oesters zenden. Zij is altijd een lief meisje geweest."

Zoo, gesterkt door die laatste hoop, vergat de heer Gammidge zijn spijt, en wachtte met ongeduld op hare komst.

GOD ZORGT VOOR DE ONVERZORGDEN.

In Berlijn leefde in de Nikolaï-gemeente eene oude vrouw van 103 jaren, die met ouderdom, zwakte en armoede tegelijk te kampen had, en die daarenboven in de gedachtenis der menschen reeds lang als tot de begravenen behoorde, daar slechts weinigen van de destijds levende bewoners harer wijk nog van haar bestaan iets meer wisten. Deze oude hulpeloze vrouw wilde God in zijne voorzienigheid een middel tot onderhoud beschikken, waardoor zij het overige van haar leven voor armoede bewaard zou blijven. Als iemand den dag te voren tot die oude vrouw zou gezegd hebben: „Morgen zult gij verzorgd zijn en voor uw overig leven genoeg hebben, ja, morgen zult gij voor elk jaar uws levens een thaler ontvangen," — wie zou dat geloofd hebben, of de omstandigheden hebben kunnen aanwijzen waardoor zulks mogelijk ware? Toch geschiedde het. Maar hoe? Op eene wijze die geen mensch kon voorzien, die in de vrije besluiten der menschen haar grond had, en die alleen Hij vooruit kon weten, die in hunne harten leest; op eene wijze, die de weldoener, wien God de Heer tot werktuig gebruikte, een half uur voordat hij het deed, zelf niet kon vooruitzien.

Het behaagde koning Fredrich Wilhelm II den geliefden prediker Zöldner te gaan hooren. Juist in de gemeente van dezen was de bewuste oude vrouw. Het was eene zeldzaamheid dat de koning de kerk dezer gemeente bezocht, en de leeraar wist niet eens dat hij in de kerk was. Na de predikatie beval de prediker de oude vrouw aan, en verzocht de leden zijner gemeente eene oude, die God zulk eenen zeldzaam hoogen ouderdom had doen bereiken, en die zoo hulpbehoevend was, medelijdend te ondersteunen. Dit trof het hart des konings zoozeer, dat hij haar na het uitgaan van de kerk voor ieder jaar haars levens een thaler liet uitbetalen, en bovendien voor andere behoeften nog vaderlijk zorgde. Nu was het oude moedertje op eens uit allen nood. Wie had dat kunnen denken? Neen er bestaat geen toeval. Alles staat in de hand des hemelschen Vaders. Zonder zijn wil valt geen vogeltje ter aarde. De haren van ons hoofd zijn bij Hem alle geteld. Daarom mogen wij niet vreezen, want „wij gaan vele musschen te boven."

T. M. L.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK V.

DE ZUURDERSEM WORDT NEDERGELEGD.

De afgevalen bladeren hadden zulk een dik tapijt gevormd op den weg, langs welken de boomen hunne bladerlooze takken lieten nederhangen, dat een voetstap zeer moeilijk gehoord kon worden, zelfs niet van een schoen met spijkers beslagen. Ligte vrouwenschreden waren geheel onhoorbaar.

„Zij kan van daag niet meer komen,” zeide de heer Gammidge, terwijl hij van het venster naar het vuur, en van het vuur weer naar het venster stapte, en telkens eens door de reet van het blind heen, gluurde. Terzelfder tijd wandelde de bezoeker, aan wier komst hij reeds wanhoopde, om het huis heen, ten einde den ingang te kunnen vinden. Zij had reeds eene poging op de deur aangewend met den knop van haar regenscherm, maar vreezende al te hard te zullen kloppen, was zij zoo ver zij kon naar de achterzijde gegaan. Helaas, een steenen muur omsloot iederen uitgang en belette haar het huis te naderen; zij keerde terug om de deur op nieuw te belegeren.

„De blinden zijn gesloten, ja voorzeker,” en de gedachte kwam bij haar op, ben ik te laat gekomen? Zachtjes naar het venster toetredende, trachtte zij door eene opening in het blind heen te zien, en terwijl zij er doorheen keek, werd het blind geopend, en het breede gelaat van neef Jan ontmoette het hare. Beide verschrekten, maar de deur werd geopend, en de verwondering was weldra geweken. „Ik heb een jongentje aangenomen, die mijne doos van den postwagen tot hier aan den hoek gedragen heeft,” zeide zij; „hij wacht daar ginds, neef! Is dat uwe meid, mag zij hem gaan zeggen, dat hij hier moet komen? Ik wilde den armen jongen niet verder laten loopen, vóórdat ik het huis gevonden had.” Jufvrouw Philadelphia deed deze woorden van zeer vriendelijke blikken en glimlachjes tegen haar neef en Carlien vergezeld gaan; de laatste echter bleef haar aanstaren met evenveel tegenzin als

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

verachting. „Wat is dat voor een hansworst,” zeide zij bij zichzelf, en voorzeker er bestond wel eenige grond voor dien uitroep in het voorwerp harer kritiek, door hare voortdurende en bijzondere bewegelijkheid, die wel wat overeenkomst had met de bewegingen eener kaarten pop, wanneer men aan het touwtje trekt. Dit was altijd het geval wanneer jufvrouw Gammidge zenuwachtig was, en dat was zij nu niet weinig na al haar arbeid gedurende de laatste weken, en daarbij nog de vermoeijenis van de reis en het wederzien van den eenigen bloedverwant, dien zij op de wereld had, en dien zij in zooveel jaren niet had gezien.

„Ik ben inderdaad blij dat ik u zoo wel vind, neef!” riep zij uit. „Ik was verschrikt bij het lezen van uwen brief, en vreesde u zeer ziek te zullen vinden; en inderdaad toen ik geen klopper aan de deur vond, het ijzerdraad der schel afgesneden en de blinden gesloten!” — Eene schaduw gleed over het gelaat van den ouden man, want hij gevoelde dadelijk wat zij gevreesd had, toen zij dit aldus vond. — „Hoe is uw naam?” vroeg jufvrouw Gammidge, toen zij met Carlien alleen in hare kamer was.

„Stokes, Carlien Stokes,” was het antwoord.

„Carlien, welk een bijzondere naam! ik hoorde dien nooit te voren,” zeide jufvrouw Gammidge, „hoe spelt gij dien?”

„Gij kunt hem spellen zoo als gij wilt.”

Jufvrouw Gammidge begon hartelijk te lagchen, en zeide dat dit al eene zeer vreemdsoortige uitlegging der orthographie was.

Carlien keek heel boos, want zij werd niet gaarne om haar gebrek aan wetenschappelijke kennis uitgelagchen, ofschoon zij voor de zaak zelve zeer onverschillig was. Haar toorn werd echter door jufvrouw Gammidge zelve verdreven, toen zij zeide: „Er bestaat voor ieder woord eene ware manier om het te schrijven; hoe werd die naam gespeld in den prijsbijbel, dien gij op school gekregen hebt?”

„Ik heb nooit een bijbel, noch een prijs gekregen,” mompelde Carlien.

„Geen prijs, en geen bijbel! wel dat verwondert mij, ik zou gedacht hebben, naar uwe manieren en naar alles wat ik van uwe bekwaamheid gehoord heb te oordeelen, dat gij altijd eene der eersten op de school moest geweest zijn.”

5

„Ik zat nooit boven aan, noch zelfs beneden in eene school,” antwoordde Carlien, eenigzins verzacht door den vriendelijken toon en de beleefde woorden harer gezellin.

„Zijt gij nooit op school geweest?” zeide jufvrouw Gammidge met nieuwe verwondering.

„Neen, nooit, moeder hield mij t' huis om haar te helpen, toen ik nog maar heel klein was, en na dien tijd is er nooit meer eene gelegenheid toe geweest, totdat ik oud genoeg was om te gaan dienen. En mijn meester had mij daarom ook nog liever, want eene der redenen waarom hij mij koos was, omdat ik niet kon lezen.”

„Dus weet de heer Gammidge dit?”

„Wel zeker, weet hij het.”

„En heeft hij u niets geleerd sedert gij bij hem zijt?”

„Hij!” riep Caroline vol bitterheid.

„O! dan heeft hij het zeker beter gevonden om u voor te lezen,” zeide jufvrouw Gammidge, die de opwelling van boosheid, welke zij in de stem van Carlien bemerkte, niet verder wilde aanmoedigen, door meer te vragen.

„Hij heeft mij nooit iets voorgelezen, zoo ver als ik mij kan herinneren, niets anders, dan nu en dan een recept uit het keukenboek, wanneer hij een lekker schotelteje voor zichzelf verlangde,” zeide Carlien.

„Maar zoudt gij niet gaarne willen leeren lezen?” vroeg jufvrouw Gammidge, die steeds trachtte te glimlagchen, niettegenstaande de toornblikken van Carlien.

„Ik weet zelf niet of ik het zou wenschen.”

„En ook niet als ik u wilde onderwijzen?” zeide jufvrouw Gammidge, haar vriendelijk toelagchende.

„Ik ga van hier weg,” zeide Carlien, denkende dat dit de kortste manier was, om een einde aan het gesprek te maken.

„O, wat spijt mij dat! waar gaat gij heen?” zeide jufvrouw Gammidge, met eene belangstelling, die Caroline veel zachter stemde, zoodat zij vrijmoedig antwoordde:

„Omdat mijn meester mij niet meer huur betalen wil, en hij is toch verplicht dat te doen; er zijn meer menschen dan ik, die er zoo over denken.”

„Wel,” zeide jufvrouw Gammidge, „misschien,” maar zij gevoelde dat zij zich op een kiesch grondgebied waagde, en voegde er bij: „wij zullen er morgen nader over spreken.”

„O! daar valt niets meer over te praten,” zeide Caroline met trotse onverschilligheid; „hij heeft mij eene waarschuwing gegeven, die duidelijk genoeg is, hij noemde mij ondanikbaar en zoo al meer; en het wordt hoog tijd, dat ik naar iets beters omzie.”

„Ja, zeker. Goeden nacht, Carlien! — Carlien! vreemde naam! het zou mij niet verwonderen, als het Caroline moest beteekenen.”

„Dat kan wel zijn, maar zoo word ik overal genoemd.”

„Ik zal u Carolina noemen, ik ben overtuigd dat dit uw ware naam is,” zeide jufvrouw Gammidge ernstig.

„Gij moegt mij noemen zoo als gij wilt,” zeide Carlien, haar gezicht tot een goedhartigen grijns vertrekende, bij het denkbeeld dat zij zelve en haar naam als zoo belangrijk beschouwd werden, en een gevoel dat tot dusverre vreemd aan haar hart was, een gevoel van verbroedering met een harer medeschepselen, verhief zich in haar hart, toen zij het vriendelijke: goeden nacht, van de gast, die zij zoozeer veracht had, beantwoordde.

„Zij is toch zoo kwaad niet,” zeide zij bij zichzelf, toen zij naast haar bed zat, en de figuren in haar boekje optelde, en tevens uitrekende, wat de bijvoeging van twee pond en 10 schellingen, met de som, die zij nu reeds bezat zou maken. „Neen, zij is zoo kwaad niet. Zij is veel beter dan mijn meester; en ik denk dat het haar geen kwaad zal gedaan hebben, dat zij hem ieder jaar oesters gezonden heeft.” Deze bedenking was weer een tegenwigt tegenover haar voornemen om vriendelijk tegen jufvrouw Philadelphia te zijn. Die jufvrouw dacht ter zelfder tijd, van hare zijde, over het wonder van een toegeschroeid geweten.

„Hoe kan hij het uithouden om zoo te denken? Eene dienstbode zoo veel jaren bij zich te houden, en haar in volslagene onbekendheid met den bijbel te houden! haar niet te onderrigten, of haar onderwijs te laten geven. O, neef, neef! het moet komen, omdat gij zelf er het onwaardeerbare genot niet van inziet.”

Het was eene groote offering van tijd, gemak, genoegen en geld, die jufvrouw Gammidge zich getroost had, met haar huis zoo op eens te verlaten, op de enkele oproeping van haren neef; vooral dewijl zij het middelpunt geworden was van zooveel en zulk nuttig werk, dat nu, of geheel zou stilstaan, of ten minste gedurende hare afwezigheid zeer ongeregeld zou kunnen voortgaan. En toch had zij het noodig gekeurd

dit offer te brengen; „want ik heb zeer sterke twijfelingen betreffende mijn neef, en als hij eens mogt sterven, zou ik, daar hij om mij geschreven heeft, er zeer veel berouw over hebben.”

„Dan moet gij bepaald gaan,” zeide de goede predikant, onder wiens leiding zij werkzaam was; „het is eene bijzondere oproeping, die niet verzuimd mag worden.”

Zij was gewoon al hare moeilijkheden aan dien braven man mede te deelen, en, indien zij nog eenige aanmoediging noodig gehad had, zou zijn woord voldoende geweest zijn om haar een besluit te doen nemen.

„Dus zijt gij genoodzaakt geworden uwe morgenwandeling op te geven, neef!” zeide zij na het ontbijt, op den eersten dag na hare aankomst.

„Ja, maar alleen voor het tegenwoordige; dokter Hendrie heeft mij aangeraden tot later op den dag te wachten, wanneer de lucht wat zachter zijn zal; hij denkt dat het goed voor mij zou zijn de koude winden zoo veel mogelijk te vermijden.”

„Zonder twijfel, gij kunt niet te voorzigtig zijn; ik zelve voelde den snependen wind, toen ik gisteren uit den postwagen kwam; des te meer moet gij...”

„Welnu, wat moet ik des te meer?” vroeg de heer Gammidge.

„Wel, — gij — mij dankt gij — dewijl gij niet zeer wel zijt, en — als wij ouder worden, voelen wij zoo iets nog meer,” zeide jufvrouw Philadelphia, zoo vriendelijk lagchende, als had zij hem geluk gewenscht met zijne gezondheid en jeugd.

„Er liggen juist zoo veel jaren niet tusschen ons,” mompelde Gammidge.

„O! neef, neef!” riep zij uit, hare handen vrolijk in de hoogte stekende. „Wel gij wordt op uwen aanstaanden verjaardag negen en zestig, en ik! o lieve deugd! ik ben nog bij lange na geen zestig!”

„Hoe oud zijt gij dan wel?” vroeg Gammidge eensklaps.

„Ik weet het zelve niet,” zeide Philadelphia afgetrokken. „Laat mij eens bedenken,” en zij staarde naar den zolder, alsof zij van daar eenige narigten omtrent het verledene zocht, en alsof zij haar juisten ouderdom daar zou kunnen lezen.

„Toch een heel eindje boven de vijftig, dat geloof ik vast,” zeide Gammidge spijtig lagchende; „maar gij vrouwen wilt wat uw leeftijd betreft, nooit de waarheid zeggen.”

„Vergeef mij, neef,” antwoordde zij met warmte; „ik hoop dat ik nooit voor wat dan ook eene onwaarheid zou willen vertellen, en voorzeker niet omtrent mijn leeftijd. Wij moeten òf jong sterven, òf wij moeten oud worden, en als ik tot op hoogen leeftijd gespaard zal blijven, zoo hoop ik, dat ik mij dan steeds meer nabij die plaats zal gevoelen, waar men eeuwig jong blijft.”

„Phoe!” riep Gammidge uit.

„Het is zeer gelukkig naar die eeuwigdurende jeugd te kunnen uitzien, naar dat leven dat geen verval, noch gebreken kent; is het niet zoo, neef?” zeide jufvrouw Gammidge, die het niet speet, dat haar bloedverwant den aanval tot dit gesprek geopend had.

„Die kolen zijn niets dan stof, en die meid wil 's morgens den haard niet uithalen. Hier hebt gij vuur!” hernam de heer Gammidge.

„O, zij schijnt mij toch eene bijzonder goede dienstbode te zijn!” zeide jufvrouw Philadelphia, „ik zag haar reeds werken; met al mijne moeite heb ik toch van mijne Anna zulk eene meid niet gemaakt.”

„Zij kan zeer goed werken als zij wil, maar zij wil niet voor niet werken,” mompelde de heer Gammidge.

„Maar wie wil dat ook doen? zij moet betaald worden hetzij met geld of met liefde,” zeide jufvrouw Gammidge op een vriendelijken toon.

„Liefde! wat weet zoo iemand van liefde?” vroeg hij verachtelijk.

„Wat!” hernam Philadelphia, „vraag eens aan mijne Anna wat zij er van weet, neef Gammidge; ik zou geene dienstbode willen hebben die mij niet liefhad.”

„Liefhebben, ha! ha!” riep de oude man met onverholen toorn uit, „zij hebben haar huur lief, en wat zij nog daarenboven kunnen magtig worden en anders niets.”

Jufvrouw Gammidge schudde haar hoofd; „ik weet dat er zelfzucht in ieders hart gevonden wordt,” zeide zij „maar ik ben verzekerd, dat, indien wij onze pligten omtrent hen vervullen, gelijk de Heilige Schrift ons dit leert, wij zeker kunnen zijn van hunne liefde.”

„Pligt, ik ken geen anderen pligt dan hun genoeg eten te geven, en hun loon uit te betalen,” mompelde Gammidge.

„Dan,” hernam Philadelphia, „vergeef mij, maar dan is het geen wonder dat gij niets dan bloote diensten verkrijgt.”

„Maar dat is alles wat ik noodig heb,” zeide Gammidge.

„Gij vergist u zeer,” hernam jufvrouw Philadelphia; „ik ken nie-

mand die meer dan gij in een toestand zijt, om iets anders van eene dienstbode noodig te hebben."

"Ik wil mijn werk gedaan hebben en gehoorzaamd worden, dat is alles, en het ging ook altijd zeer goed, totdat zij het in haar hoofd kreeg eene betere dienst te kunnen krijgen. Ik zou wel eens willen weten, wat zij van liefde of dankbaarheid denkt."

"Hoe kan zij dit ook leeren, neef? zij kan niet lezen," zeide jufvrouw Gammidge, met een nadruk die niet vrij van verwijt was.

"Lezen! wat heeft lezen met dankbaarheid te maken?" zeide Gammidge met toorn en ongeduld.

"O, neef, zeer veel, dat verzeker ik u; evenveel als dit iets te maken heeft met ons verdienen van dankbaarheid," antwoordde zij.

De heer Gammidge wilde zeggen, dat zijne eigene letterkundige nasporingen zulke vruchten niet gedragen hadden, maar hij koesterde een stil vermoeden, dat zijn antwoord tot niets anders zou dienen, dan om aan zijne nicht aanleiding te geven een ander geliefkoosd onderwerp van gesprek op te vatten; zoo bleef hij stilzwijgen.

"Gij weet neef, dat de menschelijke natuur, zonder hogere hulp, slecht genoeg is om alles te durven doen," zeide jufvrouw Philadelphia, zijn stilzwijgen voor eene toestemming houdende.

"Ik zou dit ten minste wel denken," antwoordde Gammidge, die aan Carlien dacht.

"Welnu dan, hoe kan men van een arm, onopgevoed schepsel verwachten, dat zij zich boven hare eigene natuur verheffen zal, wanneer haar daartoe geene hulp wordt aangeboden, en de omstandigheden zijn — zijn bepaald tegen haar."

Jufvrouw Gammidge werd wat zenuwachtig, terwijl zij dit zeide, zij vreesde dat zij misschien te ver gegaan was; maar de oude man had haar òf niet gehoord, òf op hare woorden niet gelet, en toen zij van haar werk opkeek, om de uitwerking van haar gezegde op zijn gelaat te lezen, was hij schijnbaar verdiept in het magazijn, hetwelk hij te voren ongelezen in de hand had gehouden. Zij begreep zijne bedoeling, en bleef ook stilzwijgen, evenwel vast besloten om bij de eerste gelegenheid den spijker nogmaals op den kop te slaan.

Verscheidene dagen gingen voorbij, zonder dat er eenig na- of voordeel van de komst van jufvrouw Gammidge te bemerken was. Nu de heer Gammidge bevrijd was van zijne vrees, om met Carlien in aanraking te komen, vergat hij de doorgestane moeilijkheden en den angst, dien hij voor haar gevoeld had, en dacht dus zeer weinig aan de oorzaak van deze herkregeene vrijheid. En Carlien, die voor een gluppenden bemoeial gevreesd had, was aangenaam verrast toen zij in haar eene zachtzinnige bemiddelaarster tusschen zich en haren beledigden meester vond.

"Dus ligt Rozenheuvel niet buiten?" zeide de heer Gammidge op een avond, toen haar vrolijk gekevel hem weer bijna in zijne gewone stemming gebragt had.

Zij lachte en beschreef hare verwachtingen en hare teleurstelling op het eerste gezigt daarvan.

"En waarom blijft gij er?" vroeg hij.

"Ik geloof dat ik het niet gedaan zou hebben, als ik alles van dien kaarsenmaker geweten had; maar ik heb slechts een zeer matig inkomen, neef, en ik kan zoo maar niet voor iedere kleinigheid verhuizen."

De heer Gammidge hoorde niet gaarne van „inkomsten" spreken, vooral niet door menschen, die iets van hem te wachten hadden. — „Gij moet het toch wel somber vinden, om zoo alleen te wonen," zeide hij, haar willende polsen.

"Somber! ha! ha!" hernam zij lagchende; „wel ik heb mijn werk voor iederen dag van de week, werk en tevens verbindtenissen."

"Welke verbindtenissen?"

Verheugd over de aangebodene gelegenheid, noemde zij hem eene menigte zaken op, waarmede zij wist dat hij wel geheel en al onbekend zou zijn.

"Ei, zoo moet gij een aardig sommetje gelds kunnen kwijt worden," zeide hij tot antwoord.

"Ik wenschte dat ik eene groote som bezat, om die op deze wijze te kunnen kwijt worden," was haar levendig antwoord. „Maar wat ik heb, dat geef ik gaarne."

"En als gij meer hadt zoudt gij het ook weggeven?"

"Zekerlijk! wat zou ik er anders meê doen?"

"Er zorg voor dragen," zeide hij half boos.

"Wat, zou ik het in een zak vol gaten steken? Ik weet er beter weg mede, neef! Als ik iemand onder mijne bloedverwanten had, die arm was, dan zou ik met zoo iemand deelen, en als hij kinderen had, zou ik denken dat het mijn pligt was voor hen te sparen; maar het is een troost voor de eenzamen, dat zulke zorgen hen niet drukken."

"Dat zeide ik ook reeds tot den dokter, het was zeer verstandig van u dat gij niet trouwdet; maar wat al dat weggeven betreft, ik zie niet in, dat gij daar iets beter om zijt."

Philadelphia had hem kunnen vertellen, dat haar eenzaam leven juist hare eigene keus niet was, maar zij hield dit vóór zich en zeide: „Neef! indien gij het genoegen van weggeven en weldoen kendet, zoudt gij uw geluk niet wegwerpen gelijk gij nu doet."

"Geluk! nooit was iemand gelukkiger dan ik, totdat ik ziek werd," antwoordde hij gemelijk.

"Dat geluk zou mij al zeer weinig waard zijn, wanneer het zou moeten verdwijnen als er ziekte komt; wel, dan is het juist de tijd, dat wij het 't meeste noodig hebben," zeide zij.

"Wacht maar, totdat gij eerst ziek zijt, en dan zullen wij zien wat er van uwe opgeruimdheid overblijft. Het is gemakkelijk om te praten en te lagchen, zoolang als gij sterk en niet pijnlijk zijt," was het scherpe antwoord.

"Neef, het eenige ware geluk vrees geen pijn, geloof mij. Ik heb ziek- en sterfbedden bijgewoond, waar veel meer geleden werd dan gij zoudt kunnen denken, en toch met zooveel innerlijk geluk en zulke heilige vreugde."

"Ik wenschte wel dat gij van geene ziek- of sterfbedden wildet spreken," zeide de oude man. „Gij maakt het al heel mooi om iemand op te vrolijken die ongesteld is."

"En wij spraken nog wel over geluk," zeide Philadelphia, volstrekt niet uit het veld geslagen door de klaarblijkelijke ontevredenheid van den ouden man; „en ik kan u wel verzekeren, dat ik er nog nooit zooveel van geweten heb, of er zooveel van kan vertellen als thans. Ik heb in Rozenheuvel veel geleerd, ik kon zoo weinig doen, voordat ik daarheen ging."

"Dus! doen maakt gelukkig, wilt gij zeggen?"

"Er bestaat ook geluk in om iets te doen; „in het houden van uwe geboden is groote loon." Ik ontken dat niet, maar het bestaat nog meer in het opmerken van Gods getrouwheid omtrent hen, die zich op Hem verlaten; en het is mijn voorreht geweest, daarvan vele bewijzen te zien onder de armen, die ik bezoek. Ons eigen geloof wordt vaster, want men zegt tot zichzelf: Aldus betoont de Heer zich jegens degenen die Hij beproeft, aldus zal Hij ook voor mij zijn in het uur der bennauwdheid."

"Maar gij behoeft in geene moeilijkheden te komen, als gij u buiten schulden weet te houden, en niet meer weggeeft dan gij missen kunt," hernam de heer Gammidge, trachtende het gesprek weer op zijn eigen terrein terug te brengen.

"Die moeilijkheid bedoelde ik niet," zeide zij, „ik meende die groote bennauwdheid; er is een doodsbed voor ons allen, neef, en het is een groote zegen, om bewijzen van die liefde te zien, die sterker is dan de dood."

"Hoe is uw geld belegd," zeide Gammidge plotseling, alsof hij van dit hem onaangenaam onderwerp wilde afstappen.

"Geld! belegd!" zeide Philadelphia, ontrukkt aan de gedachte van het vreedzame einde eens ouden strijders, dien zij het geluk gehad had te mogen verzorgen en van hem te leeren. „O, in de fondsen, daar staat alles in," zeide zij, zich herstellende.

Het kon Gammidge weinig schelen waar het was, doch hij droeg eene bijzondere zorg, om het gesprek gedurende het overige van dien avond af te leiden van sterfbedden; en als het verflaauwde, dan sloot hij de oogen, alsof hij indommelde, opdat hij er niet verder van zou hooren. — Maar hij lag eindelijk te bed, en kon niet inslapen wegens die knagende pijn, die niet wilde wijken. Toen klonken die vreeselijke woorden, „barsten en scheuren," — „op uwe jaren" —, men kan den uitslag van zoo iets niet voorzien — hem weer als een donderslag in de ooren, en hij wendde zich onrustig en koortsachtig in zijn bed heen en weder. Philadelphia's opgeruimd gelaat, zoo als hij dit door zijne vingers had gadeslagen, toen hij veinsde te slapen, kwam hem weder voor den geest; hij zag haar gelukkigen glimlach bij die aangename herinneringen, en de groote tegenstelling van „vreugde op een sterfbed" scheen toch bij haar werkelijkheid te zijn.

"Ik zal weldra weer beter zijn," zeide hij hardop, alsof hij den koning der verschrikking vrees wilde aanjagen, als hij zou durven naderen, alsmede om zichzelf gerust te stellen. — „Ik zal weldra weer beter zijn; de dokter zeide, die pijn zou niet zoo spoedig willen wijken; maar ik hoop" — en met het aanbreken van den dageraad viel hij in slaap.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK VI.

DE ZURDEESEM BEGINT TE WERKEN.

„Wat, Caroline! praat gij met heidinnen?” zeide jufvrouw Gammidge, op eenen morgen vroeger beneden komende dan zij verwacht werd, en ziende dat eene zwartoogige, koperkleurige vrouw aan de keukendeur stond, in ernstig gesprek met Caroline verdiept. De schuldigen scheidten onmiddellijk. De heidin, aan wie jufvrouw Gammidge een zacht verwijt had willen geven was verdwenen, en Carlien stond bij het vuur, gereed om duchtig op te stuiven. Maar de eerste woorden van jufvrouw Gammidge ontwapenden hare ontevredenheid, dat zij aldus was betrappt geworden.

„Wel, Caroline! ik dacht dat gij meer gezond verstand bezat, dan om naar zulke onwetende vrouwen te luisteren,” zeide zij.

„Ik weet wel, dat zij dikwijls eene heele menigte leugens vertellen, maar sommigen weten toch vrij wat omtrent vele zaken,” antwoordde zij, zich herstellende van hare verlegenheid en daarop gevolgenden toorn.

„Zij weten geen van allen iets, dan hetgeen zij van de bureu vernomen hebben,” zeide jufvrouw Gammidge; maar hare welgemeende verzekering vond geen bijval, en zij vervolgde: „Dan zouden zij dus die wetenschap van den booze moeten gekregen hebben, anders zou het niet te verklaren zijn, want zij zijn dieven, leugenaars en verachters van God.”

Dit gezegde trof Carlien wel eenigzins, want zij keek verschrikt op: „Wel ik verzeker u, dat zij mij iets gezegd heeft, dat niemand haar kan verteld hebben, dat weet ik ten minste zeker,” zeide zij.

„Dat geloof ik niet,” zeide jufvrouw Gammidge. „Vertel mij eens wat het is. Zeide zij u ook dat gij van hier weggaat? dat weet de geheele buurt reeds.”

Carlien keek haar aan, en zeide: „Ik ben verzekerd dat gij er niet over spreken zult, en ik zou er heel graag uw gevoelen over hooren,

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

dewijl ik nooit eene vriendin gehad heb, met wie ik eens kon praten. Zij vertelde mij, dat ik spoedig mijn naam zou veranderen.”

„O! zij beloven altijd een man,” zeide jufvrouw Gammidge.

„Maar zij voorspelde mij hoe hij er uit zou zien, en zoo waar als ik leef, het kwam goed uit ook,” zeide Carlien met nadruk.

„O! dan hebt gij er reeds een op het oog,” zeide jufvrouw Gammidge.

„Wel, ik denk ten minste dat hij het aldus meent, maar hij is een beetje beschroomd, en zij vertelde mij ook waarom. Zij zeide, dat hij geen geld genoeg had, om eene zaak te beginnen, die hem tot een groot man zou kunnen maken; dat hij niet meer dan vijf-en-dertig pond noodig heeft, om dit te kunnen ondernemen, zeide zij, en zij voegde er bij: Als hij komt om u te vragen, of gij hem dit geld zoudt kunnen leenen, zeg dan vooral niet neen, want hij zal een man voor u zijn als eene roos zonder doornen.”

„Ei, ei!” zeide jufvrouw Gammidge, „maar ik vind het eene vrij dure roos, die vijf-en-dertig pond moet kosten; vindt gij dat ook niet?”

„Ja, het denkbeeld bevat mij ook niet,” zeide Carlien nadenkend; „en als hij het is dien zij meent, en ik ben er bijna zeker van dat hij het is, zou het mij zeer spijten als hij begon met iets van mij te leenen.”

„Maar hoe weet gij dat hij het was?” vroeg Philadelphia.

„Omdat,” zeide Carlien met een heel onnoozel gezigt, „omdat hij mij altijd eene roos zonder doornen noemt. Het is heel dwaas, dat weet ik wel, maar toch hij doet het altijd.”

Jufvrouw Philadelphia hield niet op, voordat zij de geheele geschiedenis van Carliens kennismaking met Dixey vernomen had; waarna zij haar duidelijk aantoonde, en er haar bijna geheel van overtuigde, dat hij niet om haar zelve kwam, maar om de vijf-en-dertig pond, en dat, als hij die had, hij haar waarschijnlijk zou laten zitten. — „Ik ben er ten minste van overtuigd,” zeide zij, „dat hij er die heidin op heeft afgezonden.”

„Zou er in iemand zoo veel valsheid kunnen bestaan?” Dan wilde Carlien niets meer met hem te doen hebben, indien ten minste jufvrouw Gammidge den tuinman niet verkeerd beoordeeld had. — Dien avond, toen zij in der haast eens even buiten keek, gelijk zij gewoon

was hare omzwerfing door den tuin te noemen, verscheen Dixey met eene tros druiven in de hand.

„Ik ga voor eene week van hier,” zeide hij na de eerste begroeting; „ik heb van eene mooie zaak gehoord, en als ik die kan krijgen, dan zal ik in staat zijn mij voor mijn leven goed te vestigen.”

„Dat zal heel gelukkig voor u zijn,” zeide Carlien, wier toegenegenheid zeer begon te verkoelen, ofschoon zij toch nog steeds eene stille hoop had, dat hij niet over het leenen zou spreken.

„Ik hoop dat dit voor u ook gelukkig zal zijn,” zeide hij op een vleijenden toon, die voorzeker in haar hart zou gedrongen zijn, als dat niet door een borstharnas, gevormd van haar spaarbank-boekje, ware beschermd geweest. Het was bijna donker, zoodat hij haar gelaat niet kon onderscheiden; maar voldaan over haar stilzwijgen ging hij voort: „Ik heb alles bij elkander behalve vijf-en-dertig pond, die moet ik nog hier of daar zien te krijgen. Ik denk, dat ik aan mijn meester zal vragen mij die te leenen, gij weet ik zal hem die ter bestemder tijd teruggeven.”

„Ja, dat zou ik doen,” zeide Carlien droogjes.

„Maar, als ik het van een vriend kon gedaan krijgen zou het mij toch veel aangenamer zijn.”

Carliens liefde zakte tot aan het vriespunt.

„Ik veronderstel, dat gij mij met die som niet zult kunnen helpen? ik behoef u niet te zeggen, dat het zoowel tot uw voordeel als het mijne zou strekken.”

„Zeg dat maar niet,” zeide Carlien.

„Denkt gij dat dan niet? waarom niet?”

„Ik hoor mijn meester schellen, ik dank u voor de druiven. Ik wensch u alles goeds betreffende uwe zaak, maar ik leen nooit mijn geld uit,” zeide zij, en was reeds in huis, voordat hij nog van zijne verwondering bekomen was. — Nu kwam er eene groote verandering in Carlien. Het lag niet in haar om een strootje te spijten. Een schelm was bij haar geheel en al een schelm, en een doortrapte en groote schelm was nu in haar oog haar voormalige vriend Dixey. „Al zijne praatjes, dat ik te goed voor deze dienst was, dienden tot niets anders dan om mij te vleien. Wat had hij er mede noodig, dat ik wel iets beters zou kunnen vinden? en als hij mijn geld gekregen had, dan zou ik naar eene betere plaats kunnen fluiten, zoo veel zou hij voor mij gedaan hebben. Het was al heel knap van de jufvrouw, om hem zoo goed te kunnen doorzien; het zou mij verwonderen, als zij zelve niet zoo iets ondervonden heeft.”

Zij werd ten volle versterkt in hare meening omtrent Dixey, toen hij kort daarop vertrok, met vrij wat meer in zijn bezit, dan waarop hij volgens de wet eenig regt had, en meer dan aan de regtmatige eigenaars daarvan welgevallig was, toen hij zoo op eens met de noorderzon vertrok. — Wat liep zij regtop, en wat keek zij trotsch, de eerste maal dat zij weer in het dorp kwam! niemand zou reden hebben om haar te beklagen, daar zou zij wel voor zorgen.

En nu beschouwde zij met belangstelling het oude huis, dat zij zou gaan verlaten; zij was met iederen duim gronds daarvan even goed bekend als een zeevaarder met zijne kaart; maar zij had haar dienst opgezegd, haar meester had dit aangenomen, er was dus nog maar één middel over, en dat was: vragen om te blijven.

„Een aanval van koorts!” riep dokter Hendrie bij zijn volgend bezoek uit, „en hoe lang duurde dit wel?”

„O! neef Gammidge, neen, bij lange na zoo lang niet,” riep Philadelphia, ten einde de overdrevene beschrijving van den ouden man zoo veel mogelijk te matigen.

„Laat ons dan gematigde kleuren nemen, jufvrouw,” zeide de dokter, zich tot haar wendende, om het gebeurde goed te vernemen.

„Mijn neef veroutrust zich zeer door de gedachte dat hij veel erger is, vrees ik, dokter,” zeide zij bij het eindigen van haar verhaal. „Hij denkt dat gij zijn toestand zeer ongunstig inziet, en tobt daar voortdurend over.”

„Stel u dan daaromtrent maar gerust,” zeide dokter Hendrie. „Als gij eenige zorg voor uwe gezondheid wilt dragen, zie ik geene reden, waarom gij niet geheel zoudt herstellen, en ons beiden misschien nog zult kunnen overleven.” — Jufvrouw Gammidge glimlachte en knikte; haar neef keek beurtelings haar en den dokter met een ongeloovig gezigt aan.

„Gij kunt mij gerust gelooven,” zeide de dokter.

„Ik geloof wel dat gij denkt, wat gij zegt,” hernam de zieke, „maar ik geloof niet dat Philly gaarne zou zien dat ik haar overleefde.”

„Gij kunt dit toch gerust doen, neef, ik verzeker het u. Ik zal gaarne heengaan, wanneer mijn tijd daar is, hetzij vóór of na u.”

„Gelukkig, indien velen dit konden zeggen,” riep de dokter.

„Eene oude vrouw vertelde mij eens, dat de poorten des doods aan de eene zijde zwart, maar aan de andere zijde van goud waren, en wanneer er bij iemand een zeer vast geloof bestond, dan kon hij het goud door het zwart zien heenschijnen, zoodat men het goud reeds zien kon vóórdat de deur geopend werd.”

„De heerlijkheid van de gouden stad zal voorzeker reeds schijnen op de aangezichten van velen, vóórdat zij deze donkere aarde verlaten.” De jonge man, dien ik op den morgen bezocht, toen ik u op den heuvel ontmoette, stierf zeer gelukkig. Dat zijn onschatbare tooneelen om bij te wonen, jufvrouw,” zeide de dokter zich tot Philadelphia wendende.

„Dat zijn zij — dat zijn zij — ik ben er ook wel getuige van geweest. Zij bevestigen het geschrevene woord: Het geloof dat op de belofte gegrond is, verheugt zich als het ziet dat de belofte tot vervulling komt.” En hoewel de dokter reeds sedert vijf minuten met den hoed in de hand stond, bleef hij nog staan praten, en luisterde naar de woorden, die uit het volle hart van Philadelphia kwamen, nog wel tien minuten langer; want het was de rijke ondervinding der genade van Jezus, in leven en dood, die hun beiden voor den geest kwam.

„Goeden dag, goeden dag! moge God u zegenen, en u doen opwassen in geloof, hoop en liefde! Gij hebt mij veel goed gedaan. Wij leven in zulk eene koude wereld; wij ontmoeten zelden iemand, die ons helpt, om onze stervende geestdrift voor godsdienstige zaken aan te wakkeren.” Deze woorden vergezeld van een hartelijken handdruk waren zijn afscheid aan Philadelphia; en den heer Gammidge vriendelijk toeknikkende, voegde hij er bij: „Als het u niet goed gaat in zulk gezelschap, dan moet gij u waarlijk schamen!”

„Ik ben blij dat hij mij beter vindt,” zeide de zieke. „Ik begon bevreesd te worden na dien aanval van koorts. Inderdaad, nicht Philly, ik moet bekennen dat ik gedurende de weinige laatste dagen vrij onwel geweest ben, en ook in de nachten,” voegde hij er langzaam bij; de heer Gammidge zou dit nog niet lang geleden volstrekt niet hebben willen bekennen. Eene bijgeloovige vrees, iets gelijk aan dat, hetwelk koningin Elisabeth bezieldde, dat haar belette om van haar opvolger te willen hooren spreken, gedurende hare doodelijke ziekte, iets dergelijks belette hem om van kenteekenen van verval te gewagen, in tegenwoordigheid van zijne vermoedelijke erfgename. Maar had zij niet bepaald gezegd (en hij geloofde haar, hoe vreemd en bijna ongelooflijk het moge schijnen), dat het haar niet zou spijten, indien hij haar mogt overleven? Dus hij kon nu zonder terughouding spreken.

„Ja, inderdaad,” zeide hij, en hij beschreef zijne vrees, kwellingen en angsten gedurende die nachten, „ik zou wel een nachtlucht nemen, maar dat zou mij wakker houden, als ik zou kunnen slapen.”

„Ja,” zeide zijne gezellin, „het licht moet binnen in u zijn, neef, uw ligchaam lijdt niet door de duisternis, maar het is uwe ziel, uw geest siddert. Indien het licht in uw hart scheen, hoe zou het dan wel zijn?”

„Heel aangenaam, als ik maar wist hoe ik het krijgen kon,” zeide de heer Gammidge; „maar toen ik wel was, was ik volstrekt niet zenuwachtig, en vreesde voor niets, en als ik weer beter ben, zal dit alles ook over zijn.”

„Neef Jan Gammidge, herinnert gij u nog hoe getroffen gij waart, toen ik u dat verhaal voorlas van dien man, die gerust lag te slapen naast een kalkoven, en die 's morgens geheel verbrand was?”

„Ja, ja,” hernam hij ongeduldig, want hij hield niets van die gesprekken, die met zijn naam voluit begonnen, omdat hij er dan zeker van kon zijn, dat er iets zeer ernstigs op zou volgen.

„Nu dan, ziet gij niet in, dat gij hetzelfde wilt doen?”

„Ik naast een kalkoven gaan liggen?” zeide de heer Gammidge, zijne vermoeide oogen tot haar opheffende.

„Dat juist niet, maar gij verlangt weer beter te worden, opdat gij alle andere gedachten moogt verliezen, behalve die aan de gemakken des levens, en zoo wilt gij voortleven, totdat gij u voor den laatsten slaap moet nederleggen, om te ontwaken — waar?”

„Gij zijt wel zeer beleefd,” zeide de heer Gammidge; maar als dit uwe christelijke liefde is, om iedereen naar die ongelukkige plaats te zenden, behalve degenen, die denken zoo als gij, dan wil ik er niets van weten. Ik ben misschien beter voorbereid dan gij zoudt kunnen denken!”

„Ik wenschte wel dat ik dit mogt gelooven,” zeide Philadelphia, hem met belangstelling aanziende.

„En waarom doet gij het dan niet?” vroeg hij.

„Ik heb geen enkel bewijs van voorbereiding gezien, sedert ik hier kwam.”

„Er zijn meer wegen om zich voor te bereiden dan die eene,” antwoordde hij ongeduldig.

„Dat ontken ik,” antwoordde zij stoutmoedig.

„Wel, ik wenschte liever niet van den dood te spreken,” zeide hij zeer gemelijk. „Ik word beter, en waartoe zou het dan dienen?”

„Spreek ook niet over sterven, spreek over behouden worden, naar den hemel gaan, en voor eeuwig gelukkig te worden. Daar denk ik zoo gaarne over,” hernam zij.

„Maar de dood moet toch eerst komen, voordat men naar den hemel gaat;” en de heer Gammidge zag weer op eens den laatste verzwonden in den schrik voor den eerste.

Dien zelfden nacht verschrikte een nieuwe aanval van koorts hem zoodanig, dat Philadelphia en Carlien, door zijn schellen wakker geworden, naast zijn bed stonden. — Hij sprak niet, maar sloeg een smeekenden blik op Philadelphia, die hem met de grootste teederheid hielp, terwijl Carlien, overwonnen door hare laatste ondervindingen, ijverig en hartelijk in hare oplettendheden was. „Ik geloof dat de dokter ongelijk heeft, en dat ik wel zal sterven,” zeide hij, „zend morgen ochtend dadelijk om den notaris, opdat ik mijn testament kan opmaken.”

„Dat is het beste als het maar gedaan is,” zeide Philadelphia, „het mijne is ook reeds sedert lang gemaakt.”

„Lief schepsel!” zeide Gammidge.

„Het leven is, zoo als ieder weet, zoo heel onzeker,” antwoordde zij, „ik heb al het mijne, behalve iets voor Anna, als zij bij mij blijft, aan het bijbelgenootschap gemaakt.” — De heer Gammidge, die haar naaste bloedverwant was, had gemeend, dat zij zijn naam in haar testament vermeld zou hebben, en zag haar nu met verwondering aan.

„Gij hebt meer dan gij noodig hebt, hoe kon ik het beter besteden?” vroeg zij. „Ik weifelde lang omtrent verschillende genootschappen, en was reeds half besloten voor de zendingen; maar toen dacht ik weer, als er geene bijbels waren, hoe zou het dan met de zendingen gaan? en daarom besloot ik tot dit.”

„En zoudt gij mij willen aanbevelen om dat ook te doen?” vroeg hij met eene bijzondere uitdrukking in zijn gelaat.

„Of ik wil? zou ik dat niet willen?” antwoordde zij vrolijk; „hoewel er vele zaken zijn waaraan men iets geven kan; maar ik zou willen dat gij onderzoek deedt naar de verschillende genootschappen en dan wildet zien welke het meeste hulp noodig heeft.”

„Wat? en u niets geven?”

„Geen stuiver, of gij moet verlangen dat ik uwe giften zou uitdeelen gedurende de weinige jaren, die ik u nog zal overleven. Neen, geef het dáár waar het noodig is; maar denk aan Caroline.”

„Dus dat zoudt gij doen, indien gij mijn geld hadt.”

„Neen zeker niet, ik zou buiten mijzelve zijn van genoegen, als zulk een groot geluk mij wachtte. Ik zou er vast afnemen hetgeen ik noodig had om te leven; — fatsoenlijk, behoorlijk en genoegelijk, dat weet gij, en met een dankbaar hart Gods goede gaven genieten; maar iederden stuiver, dien ik daartoe niet bepaald noodig had, zou ik weggeven. Wachten totdat ik stierf, neen neef, dat nooit.”

Maar de heer Gammidge was 's morgens zoo veel beter, dat hij het bezoek van den notaris weer uitstelde. Hij begon inderdaad allengs te herstellen, en werd weer zoo als hij te voren was, zoodat Philadelphia, die er zeer aan twijfelde, of haar bezoek wel veel goeds had uitgewerkt, en onderscheidene brieven van hare arme vrienden ontvangen had, die zich zeer over hare afwezigheid beklagden, er over begon te spreken, om naar huis terug te keeren.

Op een nacht, kort vóór den tijd dien hij voor haar vertrek bepaald had, had hij nogmaals een aanval van rusteloosheid. Hij hoorde eenig gerucht, zacht, maar toch duidelijk. Dieven? ja, voorzeker, daar waren dieven. Hij stond op en deed zijn gewatteerden kamerjapon aan, waaraan Philadelphia menig uurtje besteed had, en ging zachtjes naar de kamer van Carlien, opdat zij hem bij zijne nasporingen mogt vergezellen. Er scheen een licht door het sleutelgat; was het mogelijk? haar licht was nog niet uit. Wat vermoedde hij al niet. Zoo zachtjes voortsliu- pende als maar alleen op vilten pantoffels mogelijk is, leide hij zijn oog tegen het sleutelgat en zag Carlien in haar gekleurden mantel gewikkeld, op hare kist neergezeten, met een boek op haar schoot, niet haar spaarbankboekje, maar een dik boek. Hij luisterde: A-l-z-o-o l-i-e-f h-e-e-ft G-o-d d-e w-e-r-e-l-d g-e-h-a-d d-a-t H-j. . . Het geheele vers werd doorgespeeld, letter na letter, met den vinger er bij. — „Ik kan er geen zin van maken, als ik zoo zit te spellen,” zeide zij droevig, „maar sommige van die kleine woordjes zijn duidelijk genoeg. Daar is een God, en o, nog zoo veel meer, o, hemel, wat zal ik toch doen als zij weg is? Mogt ik maar altijd ergens komen, waar iemand mij wil onderwijzen. Het dient tot

niets om er over te treuren, zegt zij: men is nooit te oud om te leeren, dat is toch reeds een troost!” Daarop bergde zij haar boek weg, en de heer Gammidge keerde naar zijne kamer terug, in gedachten verzonken over hetgeen hij gehoord had. — „Ik vind dat Carlien veel verbeterd is,” zeide de heer Gammidge den volgenden dag tot Philadelphia.

Geene woorden konden haar aangenamer in de ooren geklonken hebben. Zij had Carliens tegenzin om te leeren lezen overwonnen, en arbeide zoo ijverig aan haar, dat zij haar reeds kleine woordjes had leeren spellen; zij onderwees haar ook uit den bijbel, overtuigd dat de verzen, die zij met zooveel moeite leerde, ook voorzeker goed zouden onthouden worden.

„Ik ben er zeer blij om, neef; zij is een goed schepsel, de arme ziel heeft onderrigt noodig, maar!”

„Zij kan hier blijven als zij wil,” zeide de oude man. „Ik zal haar elf pond geven,” want haar gelaat en hare manieren in den nacht zijner ziekte hadden eenen sterken indruk te haren gunste op hem gemaakt. Zoodra die boodschap was overgebracht, kwam Carlien binnen, en dieper nijgende dan zij anders ieder vierendeel jaars gewoon was te doen, als haar loon uitbetaald werd, zeide zij: „Ik dank u, mijnheer, ik verlang niet naar meer huur; ik wil gaarne voor tien pond blijven.” Zouden de wonderen dan nooit ophouden?

De dag van Philadelphia's vertrek was zeer treurig; zij was om zoo te zeggen de ziel van het huis geworden. Carlien was dubbel oplettend voor haar eenzamen meester, en hij peinsde over een voornemen, dat hij reeds sedert eenigen tijd in zijn hoofd en hart gekoesterd had, sedert dien nacht reeds toen hij door het sleutelgat gegluurd had. — „Hm! indien gij uw boek hier wilt brengen, Carlien, dan wil ik u voort helpen om nog wat te leeren, het zal mij eenige uitspanning geven,” zeide hij, terwijl hij een onverschillig gelaat trachtte aan te nemen. En ging zijne belooften verloren? Terwijl hij haar uit het eenige boek onderwees, waarvan zij de letters scheen te kennen, leerde hij zelf ook uit dat boek.

Die gedeelten welke Philadelphia als bijzonder voor haar geschikt had aangeteekend, en waarmede zij gehoopt had, haar bij haar volgend bezoek goed bekend te vinden, waren zoodanig, dat hij zelf, even onwetend als zijne leerling, het zeer noodig had om die ook te leeren kennen, zij leerden dus te zamen. Hoe meer hij las, hoe meer hij zijne onwetendheid begon te gevoelen en meer en meer leerde verstaan hetgeen Philadelphia hem gezegd had; het gebed werd bij het lezen gevoegd: geen gebed voor zich alleen, maar huiselijke gebeden, iederden morgen en avond voor hem en Carlien. In den volgenden zomer bezoekt Philadelphia hen nog eens, en vond eene zomersche verandering; de heer Gammidge was verbeterd in gezondheid, in humeur, in ziel en bijgevolg ook in levensgenot, en wat Carlien betreft, er lag een glimlach op haar gelaat, die daar zeer goed bij paste.

„Wel, neef,” zeide Philadelphia na een lang en genoegelijk praatje met den ouden man, „hoe aangenaam is het om op te merken dat gij zoo wel zijt, en nu daarenboven vol hoop van nog jaren levens.”

„Ja, ja, dokter Hendrie heeft mij zeer veel moed ingesproken. Hij zegt alleen: nu maar opgepast. En dat doe ik ook, want gij weet, Philly, dat het slecht zou zijn om het leven te willen afwerpen.”

„Zeer slecht inderdaad,” zeide Philadelphia.

„En het is onze plicht om onze zegeningen te vermeerderen,” voegde hij er bij, haar aanzien om hare toestemming hierop te vernemen.

„Wel zeer zeker, neef,” antwoordde zij.

„En gelijk gij weet, is het leven een groote zegen.”

„Wat zou een mensch niet willen geven om zijn leven te behouden,” zeide zij.

„Dat voel ik nu ook, Philly,” zeide de oude man hartelijk, en zeer verheugd, dat de liefde tot het leven niet in strijd was met de godsdienst, zelfs niet in de oogen van zulk een streng regter als zijne nicht.

Niemand kan tot opbouw van het huis des Heeren meer offeren, dan hij ontvangen heeft: die goud heeft mag goud brengen, en die koper heeft, mag ook dat brengen.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK VII.

WONDERBARE VERANDERINGEN.

„Ik vrees dat wij wel reeds verzekerd kunnen zijn van verslagen te zullen worden, mijnheer,” zeide een ernstig uitziend jongmenach, die met een nadenkend gelaat aan eene kleine tafel zat, waarop eene lijst lag, die verscheidene namen bevatte.

„Waarom, Jasper?” vroeg zijn medgezel. „Wij hebben wel zwaarder strijd gevoerd dan deze, en zijn toch altijd overwinnaars gebleven.”

„Ja, mijnheer, dat hebben wij ook; maar ik vrees met dat al, dat wij nu zullen geslagen worden.”

„Wees niet lafhartig, man, hier staan de namen van een aantal vrienden, een, twee, drie, vier, niet minder dan zeventien.”

„Maar mijnheer, zij zijn niet alle vrienden,” zeide Jasper.

„Toch net zoo goed, haast net zoo goed. De vijanden onder hen worden onschadelijk gemaakt, de twijfelaars zijn ons toch genegen, en de volhouders zijn moedig en standvastig.”

De hoopvolle spreker, de heer Thanet, was een grondeigenaar, die in de buurt van den heer Gammidge woonde; doch zij kenden elkander niet anders dan van aanzien. De heer Gammidge had altijd den anderen kant uitgekeken als de heer Thanet hem tegenkwam, en de heer Thanet keek altijd zeer ontevreden, wanneer hij den heer Gammidge de kamer zag binnenkomen bij de eene of andere vergadering van het kerspel, zeker zijnde dat iedere liefdadige instelling zoo sterk mogelijk door hem zou bestreden worden, indien zij maar in de verste verte zijne beurs bedreigde; terwijl Gammidge in den gullen en milden Thanet niets anders zag dan eene soort van straatroover of zakkenroller, iemand die er altijd op uit was om de eene of andere bespottelijke inrigting tot heil der armen daar te stellen, die noodwendig ook uit zijnen zak eene schatting zou eischen.

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

„Gij ziet, mijnheer,” zeide Jasper, „verscheidene en zelfs zeer aanzienlijke namen staan er in het geheel niet op.”

„Zijn er? neen, ik zie ze ook niet,” zeide Thanet.

„Ja, daar hebt gij den heer Hubber, hij is zeer gierig, ik zie zijn naam niet.”

„Hubber, o die arme man, hij heeft zijn zoon verloren. Ik ontmoette hem van morgen, hij is zeer bedroefd. Hij zeide mij dat ik maar in zijne plaats moest handelen,” zeide de heer Thanet.

„De heer Peach,” zeide Jasper.

„Peach? ja, Peach, ik heb er zijn naam niet op gezet, omdat ik hoopte — ik zal morgen zelf naar Peach gaan; hij is niet gierig; hij is alleen maar wat stijfhoofdig, en doet graag zijn eigen zin. Ik denk dat ik hem wel zal kunnen overhalen.”

„En de beide Robins staan er ook niet op.”

Zij kunnen niet komen. Ik ontmoette van morgen Dokter Hendrie; zij zijn beide ziek, en erg ziek ook.”

„De heer Gammidge,” ging Jasper voort.

„Ja, dat is wel een bezwaar, dat beken ik, ten minste er zou een bezwaar in kunnen zijn, maar hij is ook ziek,” zeide de heer Thanet.

„Neen, hij is weér beter, dat verzeker ik u,” hernam Jasper.

„Is hij? wel ik moet er eigenlijk blij om zijn, maar ik heb hem nog niet op straat gezien, zijt gij er wel zeker van?”

„Zeer zeker, hij was reeds sedert eenigen tijd aan de betere hand, en heeft nu zijne dagelijksche wandelingen weer hervat.”

„Hoe lastig, ik was reeds zeker dat hij mij niet tegen kon werken. Dan vrees ik dat wij met hem veel te strijden zullen hebben; wat is dat jammer!”

„Zoudt gij hem niet wat zachter kunnen stemmen?” vroeg Jasper.

„Gammidge zachter stemmen?” zeide de heer Thanet, „gij zoudt even goed kunnen hopen om een steen in versche melk week te kunnen maken. Neen, daar is geen denken aan, en hij is daarenboven zeer op mij gebeten.”

„Dus ziet gij, mijnheer, dat de zaak minder zeker is dan gij hooptet,” zeide Jasper.

„Ik ken niemand die eenigen invloed op hem heeft,” zeide de heer Thanet nadenkend; „ik ken zelfs niemand die hem bezoekt.”

„Dokter Hendrie heeft hem een geruimen tijd dagelijks onder behandeling gehad, ik hoorde zelfs gedurende den geheelen winter, en hij heeft meestal veel invloed op zijne patienten.”

„Hij is daartoe ook de geschiktste man, dien ik ken; en indien de heer Gammidge niet was, gelijk hij mij toeschijnt te zijn, zoo zou ik zeggen, dat na zijne herhaalde bezoeken als dokter, hij ons nu bepaald nuttig zou kunnen zijn. Maar nu! neen ik vrees dat het geheel vruchteloos zijn zal. Gij weet wij hebben nog eene groote som noodig. Ik zie het gezigt van den ouden man reeds, het is toch al leelijk, en dan die uitdrukking die er nog bij komt, als er sprake is van geld te moeten geven!” En alsof het denkbeeld alleen reeds zekerheid geworden ware, legde de heer Thanet zijne pen neder, en zag er uit, alsof hij nu reeds gedwarsboomd werd.

„Maar hij staat toch slechts alleen,” zeide Jasper.

„Dat is waar; maar er zijn sommige beugelaars, die door hem bestuurd worden, die als hij hun het denkbeeld in het hoofd brengt, zeer vlug zijn met hunne beweegredenen tegen de aanmoediging van het pausdom en zoo voort, menschen die altijd blij zijn, als zij een aanvoerder hebben, om dan zelven achter de schermen te vechten,” zeide de heer Thanet.

Jasper wist dat dit waar was, en had niets meer tot troost te zeggen.

„Die niet waagt, wint niet!” riep de heer Thanet eensklaps uit, nadat hij eenigen tijd ernstig op het voor hem liggende papier getuurd had. „Ik zal hem gaan bezoeken! ja dat wil ik doen; ik zal den ouden leeuw in zijn hol gaan opzoeken, en hem beschaamd en mismoedig maken, hem vleiën; — neen, hij is niet vatbaar voor vleiërij; ik zal hem mannelijk verslaan. Ik zal, Jasper, ja, ik zal nu gaan!”

„Nu?” vroeg Jasper, naar de klok ziende.

„Geen tijd is beter geschikt dan de tegenwoordige.

„'s Avonds zal hij vermoeid en knorrig zijn,” zeide Jasper.

„Hij is altijd knorrig als hij tegengesproken wordt, en of hij vermoeid is zal zeker niet zeer veel verschil maken. Ik zal dan weldra het ergste weten. Indien ik bemerk dat hij bij de vergadering tegenwoordig wil zijn, en zooveel mogelijk ons plan zou willen tegenwerken, zoo moeten wij ons daarop voorbereiden.”

Weinige minuten later waren de heer Thanet en Jasper op weg naar het huis van Gammidge.

„Dit is de weg, mijnheer, daar ginds aan het einde der laan, zie daar is het huis, het staat geheel alleen,” zeide Jasper.

„Waar is de klopper?” vroeg de heer Thanet.

„Er is geen klopper, mijnheer. Het heet: het huis zonder klopper,” antwoordde Jasper.

„Eene levendige beschrijving van hem die er in woont,” hernam de heer Thanet, „niemand weet hoe men best aan zijn hart kan aankloppen, want er is geen weg om er toe te kunnen naderen.”

Toen zochten zij naar de bel, maar met geen beteren uitslag, waarop de heer Thanet en Jasper aan de deur klopten, op dezelfde wijze als de andere bezoekers zich altijd moesten aanmelden. Terwijl zij aldus de deur bestormden, zat de heer Gammidge in stille rust bij Philadelphia, die hem iets nuttigs voorlas; hij luisterde er somtijds naar, en gaf dan van tijd tot tijd zijne goedkeuring te kennen door een vriendelijk hoofdknikje; evenwel alles hoorde hij niet, hoe nuttig en aanbevelenswaardig het ook mogt zijn, want er was iets centoonigs in de stem zijner nicht, dat hem slaperig maakte, gelijk het schommelen der wieg het kind doet inslapen gedurende het zingen der kindermelid.

Niet alleen doordat de heer Gammidge gedurende zijn slaapje van tijd tot tijd knikte, hetgeen voor eene goedkeuring kon gehouden worden, maar ook, dewijl hij bij het einde van een opmerkelijken zin, waarbij Philadelphia ophield ten einde zijne meening hierover te vragen, steeds gelukkig ontwaakte, en dan gereedelijk met alles wat zij zeide instemde, zoo vermoedde zij, weinig ergdenkend als zij van natuur was, niets van die waarheid. — Hunne rust werd echter eensklaps door een geklop aan de buitendeur gestoord.

„Wat is dat, wat is dat?” riep de heer Gammidge, die nu uit zulk een vasten slaap ontwaakte, dat die voorzeker ontdekt zou geworden zijn, indien hij niet zoo eensklaps ware afgebroken geworden. Carlien echter liet niet lang noch buiten noch binnen's huis op eenig antwoord wachten. Na zeer voorzigtig door de deur naar den naam en het verlangen der bezoekers gevraagd te hebben, die zoo laat aankwamen, dat reeds alles gesloten was, zeide zij hun dat zij een oogenblikje zouden wachten, en ging toen naar de huiskamer.

„Een mooi begin,” zeide de heer Thanet, „houdt dat mensch ons voor dieven?”

„Waarschijnlijk wel,” zeide Jasper.

„Daar zijn er twee aan de deur, mijnheer, die zeggen dat zij u over zaken moeten spreken,” zeide Carlien, terwijl zij haar hoofd binnen de kamer stak.

„Zaken! en dat zoo laat op den avond,” zeide de heer Gammidge zenuwachtig. Want hij werd juist wakker, en sedert zijne ziekte waren zijne zenuwen zeer prikkelbaar.

„Ja, mijnheer, het verwonderde mij ook dat zij niet op den dag kwamen,” zeide Carlien.

„Wie zijn zij, en wat moeten zij hebben?” vroeg de heer Gammidge opstaande.

„De eene is de heer Thanet, en de andere is White, de opzichter, zij verlangen u bepaald te spreken,” zeide Carlien.

„En waar zijn zij?” vroeg Gammidge.

„O veilig en wel buiten de deur,” zeide Carlien, „ik heb er den ketting niet eens afgedaan.”

„O, Caroline!” riep Philadelphia, „hoe ongastvrij is dat! waarom liet gij hen niet binnenkomen?”

„Dat kan wel wezen, jufvrouw, maar als mijnheer hen niet zien wil, dan kunnen zij even goed buiten blijven staan; het konden ook wel schelmen zijn, want zij zijn hier nooit te voren geweest.”

„Het was zeer voorzigtig van u, Carlien,” zeide de heer Gammidge. „Dit is een eenzaam huis, en ik kan mij niet begrijpen wat den heer Thanet in den avond hierheen drijft.”

„Zal ik hem maar zeggen dat hij terug moet komen?” zeide Carlien, die gestoord was geworden midden in haar opstel, dat Philadelphia haar had opgegeven, want het vooroordeel haars meesters tegen hare opvoeding was door de gesprekken met zijne nicht geheel geweken.

„Neen, ik zal eens naar de voordeur gaan, ik ken zijne stem wel. Breng een licht meê, Carlien,” zeide de heer Gammidge.

Philadelphia, die geen lust had om geheel buiten spel te blijven, volgde ook, en alle drie gingen naar de voordeur.

„Wie is daar?” riep de heer Gammidge op eenen moedigen en uitdagenden toon, alsof hij zeggen wilde: „wij zijn tegen u opgewassen, wie gij ook zijn moogt.”

De heer Thanet noemde zijn naam, en voegde er bij: „Goed volk, mijnheer Gammidge, het spijt ons zeer, dat wij u zoo laat moeten storen, maar onze zaak vereischt spoed.”

De heer Gammidge keek Philadelphia aan, en zeide: „Het is zijne stem.”

„Zal ik den ketting losmaken?” vroeg Carlien, ongeduldig om er op de eene of andere manier een einde aan te maken.

„Wel zeker, neef,” riep Philadelphia op een smeekenden toon; de ketting werd losgemaakt, de sleutel omgedraaid, de grendels losgeschoven, en het drietal in den gang stond van aangezicht tot aangezicht tegenover hunne bezoekers, die over hun dralen reeds vrij ongeduldig begonnen te worden.

„Het spijt mij dat ik u zoo lang buiten liet staan,” begon de heer Gammidge, die zich op eene vrij linksche wijze wilde verdedigen.

„Gij ziet, heeren, het huis staat zoo eenzaam, en wij zijn 's avonds zoo weinig gewoon bezoeken te ontvangen,” voegde Philadelphia er bij.

Dat men geloofde zich te moeten verontschuldigen, beviel zeer aan de gasten, die dan ook zeer mild waren met hunne betuigingen, dat zij in het geheel niet beleedigd waren, en zulke voorzorgen ten hoogste goedkeurden.

„De waarheid is, mijnheer Gammidge,” zeide de heer Thanet toen zij in de spreekkamer gezeten waren, „zoo als Jasper White u ook zal kunnen zeggen, dat het eene plotseling opkomende gedachte van mij was, u nog dezen avond te komen bezoeken; maar dewijl de zaak zelve spoedig beslist moet worden, zoo vond ik het maar beter om, — om, — om, — geen tijd te verliezen.”

„Eene zaak voor het kerspel?” vroeg de heer Gammidge, met iets van zijne gewone drooge spreekmanier.

„Ja, zeker. — Wij hebben hier zeer veel te doen, jufvrouw,” zeide de heer Thanet zich tot Philadelphia wendende, om niet genoodzaakt te zijn Gammidge aan te kijken, en om tijd te winnen ten einde er zijne gedachten over te laten gaan, op welke wijze hij den aanval zou beginnen.

Philadelphia's deelnemende toon en blik waren zeer bemoedigend.

„Ik kan het mij best begrijpen, mijnheer; dewijl gij de armen van twee gemeenten te verzorgen hebt, en dat maakt de zaak wel zeer bezwaarlijk. Ik weet ook iets van de verzorging der armen, door mijn voortreffelijken vriend, die predikant is op de plaats waar ik woon; en

hij heeft mij dikwijls verteld, dat niets hem zoozeer vermoeit dan die kerspel-vergaderingen, waar sommigen met geen ander doel komen, dan om hem en al degenen die het goede beoogen te dwarsboomen."

"Ja, het is inderdaad een moeilijk werk, en als ik het voor mijn eigen voordeel moest doen, zou niets mij kunnen bewegen het te ondernemen; maar waar een groot doel bereikt moet worden, moeten wij den strijd niet schromen," zeide de heer Thanet, die het nog maar altijd niet waagde Gammidge aan te zien.

"En verwacht gij eene onaangename vergadering?" vroeg Philadelphia, nadat zij hartelijk in zijne gevoelens gedeeld had.

"Wel ik hoop het niet — ik durf het niet zeggen. Sommigen zullen er zich tegen verzetten vrees ik; de heer Gammidge zal ons zijn gevoelen wel eens willen zeggen," zeide de heer Thanet, er eenigzins om heen draaijende.

"Hoe kan ik dat doen, vóórdat ik weet waar gij over spreekt?" vroeg de heer Gammidge op niet veel goeds belovenden toon.

"Het is waar," zeide de heer Thanet, al zijn moed bijeen verzamelende; "wij wilden een voorstel doen, mijnheer Gammidge, om ons armenhuis te vergrooten en te verbeteren, den leefregel eenigzins te wijzigen, de gemakken der armen zooveel mogelijk te vermeerderen, en eene geschikte opzigtster te zoeken in plaats van de ruwe vrouw, die er nu is; kortom om alle zaken bij elkander eens in orde te brengen."

"O! hoe heerlijk!" riep Philadelphia met geestdrift, "ik hoop dat gij slagen zult, gij ook niet, neef?"

"Op hoeveel schat gij alles?" vroeg de heer Gammidge, zonder haar te antwoorden.

"Wel, dat hangt nog van sommige zaken af, en vooral hoe alles bestuurd wordt, en, — maar Jasper, laat den heer Gammidge de papieren eens inzien," zeide de heer Thanet, en maakte tevens gebruik van het openen der papieren en het afvegen van zijn bril, om den ouden man eens aan te zien.

"Wat is hij toch een onbehouden klomp lood," zeide hij in zichzelf.

"Hm! — hm! — een nieuwe muur er om heen bouwen hm! — hm! — hm! — slaapplaatsen — hm! — hm! de speelplaats der kinderen vergrooten hm! — hm!" — las de oude man, bij zichzelf mompelende.

Toen hij het papier geheel doorgelezen had, wees hij op de cijfers, die onderaan stonden, en zeide tot Jasper: "Is dat de geheele som?"

"Ja," zeide White, "wij hopen het daarmede te kunnen doen."

"Het zal niet gaan," zeide Gammidge, met zijne geregelde en zakelijke stem en bondige uitdrukking.

"Denkt gij van neen, mijnheer Gammidge?" vroeg de heer Thanet.

"Ik ben er zeker van," was het antwoord.

"Ik vrees dat de som toch al groot genoeg zal zijn om bij elkander te krijgen," zeide de heer Thanet.

"Het is even gemakkelijk om wat meer te krijgen, dan juist dit," hernam de heer Gammidge.

"O ik dacht wel dat het hierop neêr zou komen," dacht de heer Thanet, want hij verbeeldde zich dat Gammidge meende: het zou voor zoo ver hij zelf er belang in had, onmogelijk zijn om iets te krijgen.

"Wij zullen er eerst een gedeelte van doen, voor zoo ver ons geld zal strekken, en met het overige nog wat wachten," zeide hij.

"O! lieve deugd! ik zou alles maar op eens afdoen," zeide Philadelphia levendig.

"Daar is ook geen twijfel aan," hernam haar neef lagchend.

"Ik wenschte wel dat gij onze vergadering kondet bijwonen, jufvrouw!" zeide de heer Thanet.

"Wat, in plaats van mij?" vroeg de oude man hem over zijn bril heen aanziende. "Zij zou niet half zoo nuttig zijn."

"Hare edelmoedige gevoelens zouden zeer veel nut doen," zeide de heer Thanet.

"Ik vertrouw, mijnheer! dat gij diezelfde gevoelens bij mijn neef zult vinden," zeide Philadelphia, den heer Gammidge ernstig aanziende.

"Ik denk niet dat dit alles bepaald noodig is," zeide de oude man zich tot den heer Thanet wendende.

"Welnu, wijs mij dan maar iets overbodigs aan," antwoordde de heer Thanet, aangemoedigd door den stand van zaken.

"Welnu dan, vooreerst vind ik de kamers groot genoeg, en wat de speelplaats betreft, ik zie niet in waarom zij eene grootere noodig hebben?"

"Zij was nooit ruim genoeg voor de gezondheid en goede lichaams-oefening," zeide de heer Thanet.

"Daarenboven, ik hoorde nooit klagen over den leefregel," hernam de oude man.

"Zijt gij wel ooit in de gelegenheid geweest er iets van te hooren?" vroeg de heer Thanet.

"En wat het wegzenden van moeder Grant betreft, wel zij is er nu ruim dertig jaren geweest, ik zie niet in waarom het niet langer goed zou gaan," ging de heer Gammidge voort. "Gij weet mijnheer, het volk betaalt armen-lasten, en teekent in op lijsten voor de armen; doch dat alles dient om in de noodwendigste behoeften, maar niet om in hunnen overvloed te voorzien."

"Mijnheer Gammidge, ik hoop van harte, dat het Gode moge behagen u in denzelfden welvarenden toestand te laten blijven, waarin gij u thans verheugt," zeide de heer Thanet; "maar inderdaad, het zou mij niet spijten, als gij eens gedurende eene maand in het werkhuis waart, opdat gij eens juist zoudt kunnen oordeelen over hetgeen bepaald noodzakelijk of overvloedig moet genoemd worden."

"O eene week zou reeds voldoende zijn om hem te overtuigen," riep Philadelphia lagchend; "ik ben er zeker van, dat het geen vier-entwintig uren duren zou, voordat hij de waarde kende van eene goede oppasser; zijt gij het niet met mij eens, neef?"

"Wel, ik wil gaarne doen wat billijk is," zeide de oude man, zijn bril afnemende, "en indien al deze dingen noodig zijn en dit bewezen kan worden op de vergadering, dan wil ik u gaarne helpen om uw plan ten uitvoer te brengen; maar het dient nergens toe, om deze som er voor te bepalen, gij hebt er de helft meer toe noodig, dat verzeker ik u."

"En denkt gij dat wij het bij elkander zullen krijgen?" vroeg de heer Thanet, niet weinig verbaasd over dien goeden uitslag.

"Ik zie niet in, waarom niet," zeide de oude man; "gij zult eene gift krijgen uit 's lands kas, er moet wat meer aan hoofdgeld betaald worden, en wat er nog ontbreekt krijgt gij bij inschrijving."

"Dan zoudt gij ons aanraden om onze schatting der kosten te veranderen? Wij hebben ook geraadpleegd met hen, die er wel eenig verstand van hadden," zeide de heer Thanet.

"En zij dachten er niet zoo over? Ik zelf weet er niet veel van; maar met een half oog kan ik toch inzien dat zij ongelijk hadden; ik zou denken dat er nog een derde bij moest komen, ten minste zoowat ten naasten bij. Gij weet, als gij wat overhoudt schaaft dit niet," zeide de heer Gammidge.

"O neen, volstrekt niet," zeide de heer Thanet, steeds meer en meer verwonderd.

"Gij zoudt wel doen, met kapitein Calder aan het hoofd uwer in teekeninglijst te plaatsen, want gij zult bepaald eene inschrijving noodig hebben, en als hij geteekend heeft, kunt gij mijn naam voor dertig pond opteekenen."

"Mijn waarde heer!" zeide Thanet niet weinig verbaasd, "ik dank u als ware het voor mijzelf, waarlijk dat doe ik. Ik moet u bekennen dat ik vreesde, gij zoudt ons niet willen ondersteunen, en u niet bij ons voegen. Deze vriendelijkheid is geheel — geheel" — hij kon zijn volzin niet eindigen, bij gebrek aan gepaste woorden.

De heer Gammidge begreep zijne bedoeling, maar zeide niets, hij beantwoordde echter zeer hartelijk den vriendelijken handdruk van Thanet.

"Wat is die oude man veranderd, Jasper!" zeide die heer, toen zij op den terugweg waren, "ik kan nauwelijks gelooven dat het geen droom is."

"Hij is ongetwijfeld vrij wat veranderd, mijnheer," hernam Jasper. "Zijne ziekte heeft hem waarschijnlijk tot nadenken gebragt, en die goede jufvrouw heeft heel wat met hem gesproken zou ik denken."

"Iets heeft hem ten minste veranderd, en het is tevens eene zeer gunstige verandering, ja zelfs eene wonderbare; want zij heeft hem van een vijand der armen in eenen vriend veranderd."

"Hij scheen echter niet zeer veel voor hen te gevoelen," zeide Jasper.

"Maar hij luisterde toch naar hen, die dit wel deden, en dit is reeds een groote stap voorwaarts; zijne nicht roerde eene snaar aan, die weerklink bij hem vond, toen zij van eene oppasser sprak. Geloof mij, zij zelve heeft hem zeker goed opgepast. Hij keek haar zoo dankbaar aan, dat ik hem bijna knap vond."

"Goedheid maakt schoonheid," zeide Jasper.

"Dat is zoo, en ik geloof tevens, dat niets minder dan de goddelijke genade en goedheid die verandering in den ouden man heeft kunnen te weeg brengen, Jasper," zeide de heer Thanet; "daarom laat ons Hem dank zeggen, wien alle dank toekomt. Indien inderdaad zijn hart getroffen is, zoo zal hij er steeds te sterker en treffender voor leeren uitkomen, en zal een groote zegen worden voor dezelve plaats, waarvoor hij zoo langen tijd het tegendeel was."

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK VIII.

EEN GELUKKIG BESLUIT.

Niettegenstaande de opoffering van eigen neiging, die Philadelphia genoodzaakt was te brengen, en den aandrang van hen, in wier midden zij gedurende eenigen tijd was werkzaam geweest, en die haar zoo ongaarne wilden missen, kon zij toch aan het verlangen van haar neef om hem niet te verlaten geen weerstand bieden. — „Ik vrees Philadelphia! dat ik weer achteruit zal gaan,” zeide hij gewoonlijk, „ik betwijfel het nog dikwijls of ik mij wel geheel aan God heb overgegeven, en wel op den goeden weg ben, en ik heb niemand om er eens over te spreken, en dus — o, ga niet heen, Philly.”

Om die reden verkocht zij al hare bezittingen te Rozenheuvel, gaf een goed deel van hare meubelen aan hare getrouwe Anna, die zij nog goed en gelukkig gehuwd zag met een man, die voor haar een standvastige en nuttige bondgenoot geweest was, waar hij haar in hare weldadige bezigheden ooit had kunnen helpen. Het was een pak van haar hart, toen dit alles gedaan was, en meesteres en dienstmaagd scheidden van elkander met opregt leedwezen, en in de vaste overtuiging, dat zij elkander eens weder zouden vinden in dat betere huis daar boven, waar geene dienstbaarheid meer zijn zal, maar waar allen één zullen zijn in Christus.

Hoewel de gezondheid van den heer Gammidge gedurende eenige jaren niet merkbaar achteruitging, zoo namen zijne lichaamsgebreken toch allengs toe, en toen zij hem meer dan ooit begonnen te drukken, was hij op nieuw dankbaar voor den zegen van zulk eene verpleegster ontvragen te hebben, die tevens eene zoo opregte vriendin en een zoo trouw gezelschap was, als hij in zijne vriendelijke zachtzinnige nicht vond.

Carlien werd ook oud. Zij was niet meer zoo vlug en onvermoeid in haar werk als vroeger. Zij liet de zaken dikwijls maar loopen, die

DE CHRISTELIJKE FAMILIEKRING, VI.

zij vroeger voor geen geld ter wereld had willen verzuimen. En voorzeker, het viel haar moeilijk alles alleen te doen; en daar zij nu had leeren lezen en schrijven, en die zaken ook in beoefening wilde brengen, zoo vond zij nog minder tijd voor haar werk dan vroeger, en dat hinderde haar zeer. Er kwamen nu ook bepaalde witte strepen in de zes grijsachtige knobbels aan beide zijden van haar hoofd, die van onder de muts te voorschijn kwamen; haar gezicht begon slecht te worden, zoodat zij genoodzaakt was, de naald al zeer dicht bij de kaars te houden, als zij den draad wilde insteken. — „Wat houdt de jufvrouw zich toch goed,” dacht zij eens, „zij krijgt zelfs geen rimpeltje in het gelaat, maar blijft altijd even levendig. Maar het komt ook zeker van al dat harde werken, dat ik zoo veranderd ben.” En dan volgde er iets dat wel wat zweemde naar eene klagt of eene murmuring. Waarom was zij ook verplicht geweest zoo hard te werken, terwijl de jufvrouw, bij voorbeeld, zich had kunnen ontzien, doordat deze geld genoeg bezat, om zich op haren ouden dag te laten bedienen? „Mijne spaarpendingen zullen niet ver reiken, wat beteekent honderd pond, om er geheel van te moeten leven?”

Jufvrouw Philly had de wolk op het gelaat van Carlien opgemerkt, en trachtte er de oorzaak van te ontdekken, terwijl zij haar inmiddels met de meeste zachtheid behandelde.

„Gij zijt verkouden, Caroline,” zeide zij eens op een morgen.

„Ja, jufvrouw, maar dat is niets,” zeide Carlien, op een toon die moest beteekenen: dat beduidt niets voor iemand als ik ben.

„O dat is wel wat,” zeide Philadelphia, en begon haar te onderfragen, gelijk zij gewoon geweest was te doen bij het bezoeken harer armen.

„Wel, jufvrouw, het komt van het wasschen. Dan sta ik zoolang in dien warmen damp, en als ik dan buiten kom, heb ik het spoedig beet,” zeide Carlien eindelijk.

„Maar vroeger werdt gij er toch nooit verkouden van,” vervolgde jufvrouw Gammidge.

„Ja, ik weet niet hoe dat komt, maar ik veronderstel het moest mij toch eens opbreken.”

„O, Caroline,” zeide hare gezellin lagchend, „wij moeten u nog

een langen tijd bij ons houden. Ik geloof ook dat het van dat waschen komt. Wij worden er niet jonger op, ziet gij, deze onze lichamen kunnen niet altijd in denzelfden goeden staat blijven."

Carlien werd eenigzins zachter gestemd, toen jufvrouw Gammidge aldus over haar eigen ouderdom sprak. — „Het is voor u niets, jufvrouw; als eene dame oud wordt, beteekent dat weinig; maar eene arme dienstmeid, die nooit een eigen te huis gehad heeft, wat moet zij beginnen als zij niet meer kan werken?"

„Zoudt gij denken, dat mijn neef het u ooit aan een te huis zou laten ontbreken, zoolang hij zelf leeft?" vroeg jufvrouw Gammidge.

„Wel, inderdaad neen, dat geloof ik niet, hij is zoo veranderd, ik geloof niet dat hij dit ooit doen zou; maar ik zou toch nooit hier willen blijven als ik niets kon doen."

„O zoo! dus uw hoogmoed komt in het spel," zeide jufvrouw Gammidge. „Als gij niet in een huis zoudt willen wonen dat u gegeven wordt, dan verdient gij zonder huis te zijn."

„Ik zou niet gaarne aan iemand op de wereld verpligting hebben," zeide Carlien.

„Dan beklag ik u bepaald," zeide jufvrouw Gammidge. „Weet gij dan niet, Caroline, dat zij die dankbaar en nederig ontvangen, God even goed dienen als zij die met mildheid geven?"

Dit scheen voor Carlien een geheel nieuw gezigtspunt te zijn; maar toen hare vriendin haar verder aantoonde, hoe weinig verschil het zou maken, op welke wijze wij geroepen waren om God te verheerlijken, als wij maar alleen naar zijn roepstem hadden geluisterd, zoo scheen een straal dier heerlijke waarheid haar hart te verlichten. — Gebiedt Hij niet den regen, den dauw en den zonneshijn om de aarde vruchtbaar te maken? en is er wel eenige verdienste in die gehoorzaamheid gelegen? En beveelt Hij de aarde niet, om ze te ontvangen, en vruchten voort te brengen om hare dankbaarheid te bewijzen? — Dit ging Carliens begrip te boven, totdat jufvrouw Gammidge het haar liet lezen in het zeede hoofdstuk van den brief aan de Hebreëen. — „Gij ziet het is uw plicht om met dankbaarheid te ontvangen. De hoogmoed van een ondankebaar hart gelijkt op doornen en distelen."

Dien eigen avond zeide Philadelphia tot haar neef, dat Caroline wel eenige hulp noodig had, omdat anders hare gezondheid er onder zou kunnen lijden; en dat het zeer nuttig voor haar zijn zou, om een jong meisje onder hare leiding te hebben. En na een naauwkeurig onderzoek en velerlei nasproingen werd er een jong meisje gevonden, dat onder opzigt van Carlien in de huishouding behulpzaam zou zijn; en hoewel zij dikwijls klaagde, dat zij meer last dan gemak van haar had, zoo was jufvrouw Gammidge toch zeer in haar schik, dat haar werk vrij wat verligt werd. — „Het knorren geeft haar reeds verlichting, men kan iemands natuur niet veranderen," zeide Philadelphia dikwijls in zichzelf. — Inderdaad konden een paar vlugge handen zeer goed gebruikt worden; want er was eene groote verandering in de woning van den heer Gammidge gekomen. Het huis bezat nu een klopper; ja wel, een mooijen bronzen klopper, evenwel tot teleurstelling van Carlien, die veel liever een koperen zou gezien hebben, om te kunnen toonen hoe mooi zij dien met puimsteen had weten te onderhouden.

Op den dag der vergadering, waarvan wij in het vorige hoofdstuk gesproken hebben, kweet de heer Gammidge zich zoo goed en zoo geheel en al tot groote tevredenheid van den heer Thanet, dat die heer met hem naar huis terugwandelde, al pratende over het onderwerp van hunne vereeniging. Dokter Hendrie voegde zich bij hen, die zeer blijde scheen te zijn, zijn vroegeren patient in zulk goed gezelschap te vinden. „Mijnheer Gammidge," zeide Thanet, toen hij afscheid nam, „woont die dame, die ik onlangs het genoegen had te zien, bij u in huis?" De heer Gammidge antwoordde toestemmend. „Dan zal het mij zeer aangenaam zijn mijne vrouw eens mede te brengen, ten einde kennis met haar te maken," vervolgde de heer Thanet.

„Ik wenschte wel, dat ik mijne vrouw ook eens bij u kon brengen, zeide dokter Hendrie, „maar zij is altijd lijdend en gaat dus niet uit." — De heer Gammidge knikte toestemmend, hij was het niet met zichzelf eens, of dit aanstaand bezoek hem genoegen deed of niet; maar toen hij met den dokter alleen was, wenschte deze hem geluk, omdat hij den heer Thanet en zijne vrouw onder zijne vrienden zou mogen rekenen. — „Voortreffelijke menschen, godvreezend en trouw," zeide hij, „uwe nicht zal hen van dezelfde denkwijze als hare eigene vinden. Maar, mijn goede heer, gij zult toch zeker eene dame niet willen noodzaken, om tegen uwe deur aan te bonzen, gelijk een hond aan de staldeur doet! Gij moet een klopper hebben, waarlijk gij hebt er een noodig."

„Wel, ik zal er eens naar uitzien," zeide de heer Gammidge glimlachend.

„Philly," zeide hij na het eten, „de dokter denkt dat wij een klopper noodig hebben."

„Wel zeker, neef Gammidge, dat denkt ook iedereen," zeide jufvrouw Philly."

„Wat, gij ook al?" vroeg hij.

„Ja, voorzeker," antwoordde zij.

„Maar dat hebt gij nooit gezegd," hernam hij, „anders toch hadt gij er reeds sedert lang een gehad."

Op die wijze werd de klopper gekocht, en binnen weinige dagen vast gemaakt ook; en alsof het ongeluk het zoo wilde, (gelijk Carlien aanmerkte) stonden de heer Gammidge met Philadelphia en Carlien buiten de deur om er naar te kijken, toen juist het rijtuigje van den heer Thanet den hoek van den weg om rijdende op het huis afkwam, en hij hen dus op die daad betrapt. Dat eerste bezoek had zeer goede gevolgen; de heer Thanet deed zijn best, om den klopper voor het hart van zijnen nieuwen bekende te vinden; hij vond dien nog bij tijds, en werd voor hem een hoog gewaardeerde vriend en een aangenaam gezelschap, terwijl zijne vrouw en Philadelphia eene naauwere vriendschap sloten, dan anders dikwijls bestaat tusschen twee gevoelige dames, die elkander op het eerste gezigt lief krijgen. Zij hadden echter eene goede reden voor die spoedige gehechtheid: zij stonden op denzelfden grond, hadden dezelfde meeningen, kortom zij waren leden van hetzelfde huisgezin, medeërfgenen van hetzelfde erfdeel, zij hadden deel aan denzelfden doop des Heiligen Geestes, verheugden zich in dezelfde hoop, en de wonderbare vrijmetselarij der christelijke liefde bragt hen op eens tot elkander. De toenemende vertrouwelijkheid was een toenemende zegen voor den heer Gammidge en zijne nicht, maar vooral voor hem, wiens zoo lang gesloten hart er steeds beter op werd, bij iedere wigge die er werd ingedreven. — En de klopper had nu inderdaad ook genoeg te doen. Er kwamen verscheidene bescheiden klopjes van menschen, die naar jufvrouw Gammidge vroegen, om werk, of om eene plaats te krijgen, om soep of om andere zulke belangrijke zaken; en er kwamen ook dubbele klopjes; — daar kwamen de heer Thanet met mevrouw Thanet, en de heer Gould, de predikant, (die langen tijd afgewezen was geworden, als iemand wiens beroep het bedelen medebrengt); daar kwam dokter Hendrie, die altijd eens aan kwam loopen als hij een uurtje over had. Inderdaad het scheen een wonder hoe de heer Gammidge het zoo lang zonder klopper had kunnen stellen, vooral voor hen, die niet wisten, dat hij tot hertoe nooit waardig geweest was om er een te bezitten, en er dus ook geene behoefte aan gehad had. De aanstelling van de kleine meid werd ten laatste, hoewel altijd nog met eenig voorbehoud, door Carlien als een geluk erkend, en inderdaad het was ook zoo, want het leerde haar om zich in geduld en in zachtmoedigheid te oefenen. Zij had nog nooit met eene mindere omgegaan, en de beproevingen die zij met het kleine Keetje had door te staan, toonden haar nu zeer duidelijk, hoe dikwijls zij zelve ook het geduld en de lankmoedigheid van anderen moest op de proef gesteld hebben.

„Wij hebben allen onze gebreken, en zij is nog maar jong, ik moet geduld met haar hebben totdat zij ouder en wijzer wordt," plagt zij te zeggen, na eerst lang en breed over haar meisje geklaagd te hebben, en na door jufvrouw Gammidge getroost, vermaand en in een beter humeur gebragt te zijn; even alsof die goede gedachten bij haarzelve waren opgekomen, en zij nu verlangde die ook de jufvrouw mede te deelen.

Wat Philadelphia betreft, zij ging stil haar weg, in haar hart den Heer lovende en prijzende, niet ontmoedigd als er weer eens een donkere dag bij haar neef opkwam, die al zijne hoop en zelfs zijne wenschen naar den hemel scheen te verduisteren; niet gekrenkt wanneer de gebreken van Carlien de bovenhand weer eens verkregen, en een halven storm in de keuken te weeg bragten, hetgeen aan den scherpen blik van Keetje een zeer ongunstig denkbeeld gaf van die godsdienst, die hare onder-meesteres op andere dagen haar wilde onderwijzen.

„De goddelijke genade regeert;" dit was hare sterkte. „Dagen van strijd voor mij of voor hen kunnen niet eeuwig duren."

En nu, met jufvrouw Gammidge genoeglijk in dit huis gevestigd, met dokter Hendrie, en de heer en mevrouw Thanet, en andere menschen van die soort, als bezoekers of vrienden, met Keetje tot nieuwe oogen en handen voor Carlien, en met een klopper aan de deur, wat blijft er nu nog meer te vertellen over?

Vaarwel dus, lezer. — En als ooit een vogel een strootje in uwe ziel laat vallen, en dit een eilandje vormt, moge het dan even gelukkig voor u uitvallen als voor den heer Gammidge, die daardoor er toe gebragt werd, om zijne goede nicht tot een bezoek uit te noodigen in Het huis zonder klopper.

ANNA.